UTDRAG UR HANDBOK FÖR SVENSKA KYRKAN

STADFÄST AF KONUNGEN ÅR 1894

ATT BEGAGNAS VID DE PRÄSTERLIGA FÖRRÄTTNINGAR, SOM ICKE OVILKORLIGEN SKOLA ÄGA RUM I KYRKA, ÄFVENSOM VID ALLMÄNT SKRIFTERMÅL

STOCKHOLM A. V. CARLSSONS BOKFÖRLAGS-AKTIEBOLAG

STOCKHOLM, IDUNS TRYCKERI AKTIEBOLAG, 1894.

Förord till den elektroniska utgåvan

Denna bok från 1894 digitaliserades i april 2005.

3 KAPITLET.

Om Döpelsen.

*

1. Barndop.

Innan dopet företages, bör prästen göra sig underrättad om, hvilka barnet tillhörer, där det honom eljest icke är kunnigt; om barnet förut är döpt eller ej, och hvad namn det skall hafva. Sedan börjar han sålunda:

I Guds, Fadrens och Sonens och den Helige Andes, namn.

Käre kristne! Genom Guds ord veta vi, att alla människor födas med synd, men vi veta ock, att Jesus Kristus har kommit i världen att frälsa syndare. Emedan nu vår Herre Jesus har betygat och sagt: Utan att en varder född af vatten och Ande, kan han icke ingå i Guds rike (Joh. 3: 5), 3 KAPITLET.

Om Döpelsen.

*

1. Barndop.

Innan dopet företages, bör prästen göra sig underrättad om, hvilka barnet tillhörer, där det honom eljest icke är kunnigt; om barnet förut är döpt eller ej, och hvad namn det skall hafva. Sedan börjar han sålunda:

I Guds, Fadrens och Sonens och den Helige Andes, namn.

Käre kristne! Genom Guds ord veta vi, att alla människor födas med synd, men vi veta ock, att Jesus Kristus har kommit i världen att frälsa syndare. Emedan nu vår Herre Jesus har betygat och sagt: Utan att en varder född af vatten och Ande, kan han icke ingå i Guds rike (Joh. 3: 5),4 3 KAPITLET

så vilja vi efter hans befallning* genom nya födelsens bad upptaga detta (dessa) barn i den kristna församlingen, bedjande af allt hjärta, att vår Herre och Frälsare ville i nåd mottaga det (dem) och förläna det (dem) sin Helige Andes kraft till lefvande tro och sann gudaktighet. Härtill gifve Gud sin välsignelse för Jesu Kristi skull! Amen.

Därefter säger prästen:

Upplyften edra hjärtan till Gud!

Vår Herre Jesus Kristus har själf instiftat den heliga döpelsen, då han sade till sina lärjungar:

Mig är gifven all makt i himmelen och på jorden. Gån fördenskull ut och gören alla folk till -.'lärjungar,, döpande dem till Fadrens och Sonens och den Helige Andes namn, lärande dem att

* Vid hittebarns dop inskjutas här orden: »då det är ovisst, om detta barn undfått det heliga dopet».OM DÖPELSEN

hålla allt det jag har befallt eder. Och se, jag är med eder alla dagar intill världens ände. (Matt.

28: 18—20.)

Hören nu jämväl det heliga och trösterika evangelium, hvilket läses hos evangelisten Markus:

De buro fram barn till Jesus, att han skulle taga på dem, men lärjungarne näpste dem, som framburo dem. Och när Jesus såg det, vardt han misslynt och sade till dem: Låten barnen komma till mig och förmenen dem icke; ty sådana hörer Guds rike till. Sannerligen säger jag eder: Hvilken som icke mottager Guds rike såsom ett barn, han kommer aldrig där in. Och han tog dem upp i famnen och lade händerna på dem och välsignade dem.

(Mark. 10: 13—16.)6 3 KAPITLET

Därefter lägger prästen sin hand på barnets hufvud och beder: *

Fader vår, som är i himmelen! Helgadt varde ditt namn; tillkomme ditt rike; ske din vilja, såsom i himmelen, så ock på jorden; vårt dagliga bröd gif oss i dag; och förlåt oss våra skulder, såsom och vi förlåta dem oss skyldiga äro; och inled oss icke i frestelse; utan fräls oss ifrån ondo; ty riket är ditt och makten och härligheten i evighet. Amen.

Prästen fortfar att bedja:

Herren Gud, den evige Förbarmaren, som allena, frälsar ifrån allt ondt, och som af nåd har kallat dig till delaktighet i ljuset genom vår Frälsare Jesus Kristus, uttage dig från mörk-

* Då flere barn på en gång döpas, må Fader vår under handpåläggning läsas öfver två barn på samma gång.OM DÖPELSEN

rets väldighet och behålle dig i sin sanning och fruktan nu och till evig tid! Amen.

Låtom oss höra den kristna tro, som vi bekänna, och till hvilken detta (dessa) barn skall (skola) döpas:

Jag tror på Gud Fader allsmäktig, himmelens och jordens skapare.

Jag tror ock på Jesus Kristus, hans enfödde Son, vår Herre, hvilken är aflad af den Helige Ande; född af jungfrun Maria; pinad under Pontius Pilatus, korsfäst, död och begrafven; nederstigen till dödsriket; på tredje dagen uppstånden igen ifrån de döda; uppstigen till himmelen; sittande på allsmäktig Gud Faders högra sida; därifrån igenkommande till att döma lefvande och döda.8 3 KAPITLET

Jag tror ock på den Helige Ande; en helig, allmännelig kyrka, de heligas samfund; syndernas förlåtelse, de dödas uppståndelse och ett evigt lif.

Nu begjuter prästen barnets hufvud tre gånger med vatten och säger:

Jag döper dig K N. till Fadrens och Sonens och den Helige Andes namn. Amen.

Därefter säger prästen:

Låtom oss tacka och bedja!

Allsmäktige, evige Gud, käre himmelske Fader! Vi tacka dig af allt hjärta, att Du alltid håller vid makt och förökar din heliga kristna kyrka och nu har låtit detta barn (dessa barn) födas på nytt till evigt lif. Vi bedja Dig, att Du värdes bevara det (dem) i döpelsens nåd, så att det (de) må uppväxa i din fruktan och i Kristi

uppståndelses kraft vandra i ett nytt

lefverne, alltid varå Dig behagligt ..(behagliga) och efter detta lifvet undfå de saligas arfvedel i himmelen; genom samme din Son, Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Sedan uttalar prästen öfver barnet välsignelsen:

Herren välsigne dig (eder) och bevare dig (eder); Herren låte sitt ansikte lysa öfver dig (eder) och vare dig (eder) nådig; Herren vände sitt ansikte till dig (eder) och gifve dig (eder) frid!

I Guds, Fadrens och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Därefter förmanar prästen faddrarne sålunda:*

Käre kristne! Emedan detta barn (dessa barn) i nya födelsens bad har

* I de undantagsfall, då inga dopvittnen kunna erhållas, som vilja åtaga sig fadderförbindelserna, uteslutes förmaningen till faddrarne.

(hafva) blifvit Guds barn och Jesu Kristi inedarfvinge (medarfvingar): så låten I, som bevittnat denna heliga handling, vara eder angeläget att i kristlig kärlek och trogna förböner framgent understödja detta (dessa) barn; och läggen särskildt på edra hjärtan församlingens allmänna plikt att jämte barnets (barnens) föräldrar och i synnerhet vid deras frånfälle i barnets (barnens) omyndiga år* tillse, att det (de) uppväxer (uppväxa) i Herrens tukt och förmaning och sålunda troget förvarar (förvara) hvad det (de) i dopet har (hafva) undfått. Härtill förläne eder Herren sin nåd!

Prästen slutar med följande förmaning:

Låtom oss nu höra Guds ords förmaning till oss, som hafva undfått döpelsens nåd:

Såsom I nu hafven mottagit Herren Kristus Jesus, så van-

* Vid hittebarns dop utelämnas orden: »jämte barnets-------------omyndiga år».dren i honom, rotade och uppbyggda i honom och befästade i tron, såsom I hafven blifvit lärda, öfverflödande i henne med tacksägelse. (Kol. 2: 6, 7.)

Ära vare Fadren och Sonen och den Helige Ande, såsom det var af begynnelsen, nu är och skall varå från evighet till evighet. Amen.

Därefter säger prästen till faddrarnes Gån i Herrens frid!

2. Nöddop och dess bekräftelse.

När barnets svaga tillstånd icke tillåter att kalla präst, må en annan konfirmerad, gudfruktig person, man eller kvinna, döpa barnet; och bör den, som förrättar nöddopet, tillse, att rent och obemängdt vatten framskaffas, hvarom de närvarande dopvittnena äfven böra vara försäkrade, samt därefter med tankarne samlade till Gud, hvilkens verk och heliga inrättning detta är, begjuta barnets hufvud tre gånger med vatten och säga:

dren i honom, rotade och uppbyggda i honom och befästade i tron, såsom I hafven blifvit lärda, öfverflödande i henne med tacksägelse. (Kol. 2: 6, 7.)

Ära vare Fadren och Sonen och den Helige Ande, såsom det var af begynnelsen, nu är och skall varå från evighet till evighet. Amen.

Därefter säger prästen till faddrarnes Gån i Herrens frid!

2. Nöddop och dess bekräftelse.

När barnets svaga tillstånd icke tillåter att kalla präst, må en annan konfirmerad, gudfruktig person, man eller kvinna, döpa barnet; och bör den, som förrättar nöddopet, tillse, att rent och obemängdt vatten framskaffas, hvarom de närvarande dopvittnena äfven böra vara försäkrade, samt därefter med tankarne samlade till Gud, hvilkens verk och heliga inrättning detta är, begjuta barnets hufvud tre gånger med vatten och säga:

Jag döper dig N. K till Fadrens och Sonens och den Helige Andes namn. Amen.

Därefter läses:

Fader vår, som är i himmelen! Helgadt varde ditt namn; tillkomme ditt rike; ske din vilja, såsom i himmelen, så ock på jorden; vårt dagliga bröd gif oss i dag; och förlåt oss våra skulder, såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro; och inled oss icke i frestelse; utan fräls oss ifrån ondo; ty riket är ditt och makten och härligheten i evighet. Amen.

Herren välsigne oss och bevare oss; Herren låte sitt ansikte lysa öfver oss och vare oss nådig; Herren vände sitt ansikte till oss och gifve oss frid!

I Guds, Fadrens och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen,

Har barnet, som fått nöddop, förblifvit vid lif, gör prästen sig af dem hvilka varit närvarande, noga underrättad, huruvida barnet är på förenämnda sätt döpt. Finner han därvid, att dopet icke blifvit så förrättadt, som här ofvan är föreskrifvet, så bör barnet anses såsom odöpt och döpas på det sätt, som i detta kapitel om barndop är bestämdt. I annat fall bekräftas dopet af prästen på efterföljande sätt:*

I Guds, Fadrens och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Käre kristne! Vår Herre Jesus Kristus har uttryckligen bjudit sina lärjungar: »Gån ut och gören alla folk till lärjungar, döpande dem till Fadrens och Sonens och den Helige Andes

* Samma formulär följes, då dopbekräftelsen sökes af personer, som mot kyrkans ordning blifvit döpta, dock med nödiga ändringar ined afseende på den döptes ålder.

Dopbekräftelse bör, så vidt ske kan, förrättas i närvaro af dopvittnena.

namn, lärande dem att hålla allt det jag har befallt eder». Emedan nu detta barnet N". K är efter Jesu Kristi befallning döpt med vatten till Fadrens och Sonens och den Helige Andes namn och vi sålunda kunna vara förvissade, att det blifvit upptaget till Guds barn och arfvinge till det eviga lifvet; alltså gillar och stadfäster jag såsom Kristi tjänare detta dop i Fadrens och Sonens och den Helige Andes namn. Amen. Hören det heliga och trösterika evangelium, hvilket läses hos evangelisten Markus:

De buro fram barn till Jesus, att han skulle taga på dem, men lärjungarne näpste dem, som framburo dem. Och när Jesus såg det, vardt han misslynt och sade till dem: Låten barnen komma till mig och förmenen dem icke; ty sådana hörer Guds rike till Sannerligen säger jag eder: Hvilken som icke mottager Guds rike

såsom ett barn, han kommer aldrig där in. Och han tog dem upp i famnen och lade händerna på dem och välsignade dem.

(Mark. 10: 13—16.)

Därefter lägger prästen sin hand på barnets hufvud och beder:

Fader vår, som är i himmelen! Helgadt varde ditt namn; tillkomme ditt rike; ske din vilja, såsom i himmelen, så ock på jorden; vårt dagliga bröd gif oss i dag; och förlåt oss våra skulder, såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro; och inled oss icke i frestelse; utan fräls oss ifrån ondo; ty riket är ditt och makten och härligheten i evighet. Amen.

Låtom oss nu höra den kristna tro, som vi bekänna, och till hvilken detta barnet är döpt:

Jag tror på Gud Fader allsmäktig, himmelens och jordens skapare.

Jag tror ock på Jesus Kristus, hans enfödde Son, vår Herre,* hvilken är aflad af den Helige Ande; född af jungfrun Maria; pinad under Pontius Pilatus, korsfäst, död och begrafven; nederstigen till dödsriket; på tredje dagen uppstånden igen ifrån de döda; uppstigen till himmelen; sittande på allsmäktig Gud Faders högra sida;

därifrån igenkommande till att döma lefvande och döda.

Jag tror ock på den Helige Ande; en helig, allmännelig kyrka, de heligas samfund; syndernas förlåtelse, de dödas uppståndelse och ett evigt lif.

Härefter fortsätter prästen:OM DÖPELSEN 17

Låtom oss bedja!

Allsmäktige, evige Gud, käre himmelske Fader! Vi tacka Dig af allt hjärta, att Du alltid håller vid makt och förökar din heliga kristna kyrka och har låtit detta barnet födas på nytt till evigt lif. Vi bedja Dig, att Du värdes bevara det i döpelsens nåd, så att det må uppväxa i din fruktan och i Kristi uppståndelses kraft vandra i ett nytt lefverne, alltid vara Dig behagligt och efter detta lifvet undfå de saligas arfvedel i himmelen, genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Sedan uttalar prästen öfver barnet välsignelsen:

Herren välsigne dig och bevare dig; Herren låte sitt ansikte lysa öfver dig och vare dig nådig; Herren vände sitt ansikte till dig och gifve dig frid!

I Guds, Fadrens och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.18 3 KAPITLET

Sist förmanar prästen faddrarne sålunda:*

Käre kristne! Emedan detta barnet genom nya födelsens bad, som är skedt genom vatten och den Helige Ande, har blifvit Guds barn och Jesu Kristi medarfvinge: så låten I, som bevittnat denna heliga handling, varå eder angeläget att i kristlig kärlek och trogna förböner framgent understödja detta barn; och läggen särskildt på edra hjärtan församlingens allmänna plikt att jämte barnets föräldrar och i synnerhet vid deras frånfälle i barnets omyndiga år ** tillse, att det uppväxer i Herrens tukt och förmaning och sålunda troget förvarar, hvad det i dopet har undfått. Härtill förläne eder Gud sin nåd! Amen.

Prästen slutar med följande förmaning :

* I de undantagsfall, då inga dopvittnen kunna erhållas, som vilja åtaga sig fadderförbindelserna, uteslutes förmaningen till faddrarne.

** Vid hittebarns dop utelämnas orden: »jämte barnets — — — — omyndiga år».Låtom oss nu höra Guds ords förmaning till oss, som hafva undfått döpelsens nåd:

Såsom I nu hafven mottagit Herren Kristus Jesus, så vandren i honom, rotade och uppbyggda i honom och befästade i tron, såsom I hafven blifvif lärda, öfverflödande i henne med tacksägelse. (Kol. 2: 6, 7.)

Ära vare Fadren och Sonen och den Helige Ande, såsom det var af begynnelsen, nu är och skall vara från evighet till evighet! Amen.

Därefter säger prästen till faddrarne: Gån i Herrens frid! 3. Judars, mohammedaners och hedningars dop.Skulle en af kristna föräldrar född, odöpt person begära dopet, meddelas det honom äfvenledes enligt här föreskrifven ordning; dock med lämpliga förändringar.

När någon jude, mohammedan eller Låtom oss nu höra Guds ords förmaning till oss, som hafva undfått döpelsens nåd:

Såsom I nu hafven mottagit Herren Kristus Jesus, så vandren i honom, rotade och uppbyggda i honom och befästade i tron, såsom I hafven blifvif lärda, öfverflödande i henne med tacksägelse. (Kol. 2: 6, 7.)

Ära vare Fadren och Sonen och den Helige Ande, såsom det var af begynnelsen, nu är och skall vara från evighet till evighet! Amen.

Därefter säger prästen till faddrarne: Gån i Herrens frid! 3. Judars, mohammedaners och hedningars dop.Skulle en af kristna föräldrar född, odöpt person begära dopet, meddelas det honom äfvenledes enligt här föreskrifven

ordning; dock med lämpliga förändringar.

När någon jude, mohammedan eller20 3 KAPITLET

hedning efter egen åstundan blifvit i den kristna läran undervisad och skall döpas, må det af hans eget val bero att antingen offentligen i kyrkan eller enskildt undfå det heliga dopet.

Om sådant dop sker på son- eller helgdag i kyrkan, uppmanas församlingen från predikstolen att gemensamt bedja Gud för den, som skall döpas, om välsignelse till hans förehafvande.

När han (hon) framkommit till att döpas, håller prästen till de församlade ett kort tal eller gör följande framställning :

a) Vid israeliters dop. *

I Guds, Fadrens och Sonens och den Helige Andes, namn.

Kristne vänner! Denne (a) man (kvinna, yngling, jungfru m. m.) af Israels släkte har genom Guds nåd och hans heliga ords kraft lärt känna Gud, Fadren och Sonen och den Helige Ande, såsom Han har uppenbarat sig i sitt ord, samt erkänner Jesus

* De stycken, som icke äro signerade med »a» och »b», äro gemensamma för de begge slag af dopakter, om hvilka här är fråga.OM DÖPELSEN 21

varå sin och hela världens Frälsare. Då vi nu, så vidt möjligt är, erfarit, att han (hon) allvarligen längtar efter den heliga döpelsen, och då vår Herre Jesus har betygat och sagt: »Utan att en varder född af vatten och Ande, kan han icke ingå i Gudsrike» (Joh. 3: 5), så åligger oss att i kristlig kärlek under trogna förböner befrämja detta hans (hennes) gudliga uppsåt.

b) Vid mohammedaners och hedningars dop.

Kristne vänner! Denne (a) man (kvinna, yngling, jungfru m. m.) har genom Guds nåd och hans heliga ords kraft blifvit från det mohammedanska (hedniska) mörkret och villfarelsen omvänd till Guds sanna dyrkan. Han (hon) har lärt känna Gud, Fadren och Sonen och den Helige Ande, såsom han har uppenbarat sig i sitt ord, samt erkänner Jesus varå sin och hela världens Frälsare. Då vi nu, så vidt möjligt är, erfarit, att han (hon) allvarligen längtar efter den heliga22 3 KAPITLET

döpelsen, och då vår Herre Jesus har betygat och sagt: »Utan att en varder född af vatten och Ande, kan han icke ingå i Guds rike» (Joh. 3: 5), så åligger oss att i kristlig kärlek under trogna förböner befrämja detta hans (hennes) gudliga uppsåt.

Därefter säger prästen:

Allsmäktige Gud, deras tröst, som åkalla Dig, deras lif, som äro komna till tron, och deras upprättare, som äro döda i synden: vi anropa Dig för denne (a) din tjänare (tjänarinna), som begär din döpelses gåfva, att han (hon) må undfå din eviga nåd genom pånyttfödelsen af din Helige Ande. Tag honom (henne) till Dig, Herre, och efter som Du har sagt: »bedjen och I skolen få, söken och I skolen finna, klappen och eder skall varda upplåtet»; så upplåt nu dörren för honom (henne), som klappar, att han (hon), af vatten och Anden född på nytt, må ingå i det rike, som Du har beredt; genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.OM DÖPELSEN 23

Prästen frågar den, som skall döpas (baptizanden):

Hvad är ditt namn?

Baptizanden svarar, med afgifvande af det namn, som han (hon) burit före sitt dop: N. N.

Sedan tilltalar prästen baptizanden sålunda:

Inför Gud, som pröfvar ditt hjärta, och inför Kristi församling, i hvilkens gemenskap du önskar inträda, frågar jag dig:

a) Vid israeliters dop.

Afsäger du dig den lära, efter hvilken du hittills har vandrat utan att känna Gud, såsom han har uppenbarat sig genom sin Son, vår Herre, Jesus Kristus?

b) Vid mohammedaners och hedningars dop.

Afsäger du dig den lära, efter hvilken du hittills har vandrat i mörker och villfarelse?

Svar: Ja.

Antager och bekänner du alltså den rena evangeliska läran, hvari du nu är undervisad?

Svar: Ja.

Upplyften edra hjärtan till Gud!

Vår Herre Jesus Kristus har själf instiftat den heliga döpelsen, då han sade till sina lärjungar:

Mig* är gifven all makt i himmelen och på jorden. Gån fördenskull ut och gören alla folk till lärjungar, döpande dem till Fadrens och Sonens och den Helige Andes namn, lärande dem att hålla allt det jag har befallt eder. Och se, jag är med eder alla dagar intill världens ände.

(Matt. 28: 18—20.)

Därefter lägger prästen handen på hans (hennes) hufvud och beder:

Fader vår, som är i himmelen! Helgadt varde ditt namn; tillkomme ditt rike; ske din vilja, såsom i himmelen, så ock på jorden; vårt dagliga bröd gif oss i dag; och förlåt oss våra skulder, såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro; och inled oss icke i frestelse; utan fräls oss ifrån ondo; ty riket är ditt och makten och härligheten i evighet. Amen.

Prästen fortfar att bedja:

Herren Gud, den evige Förbarmaren, som allena frälsar ifrån allt ondt, och som af nåd har kallat dig till delaktighet i ljuset genom vår Frälsare Jesus Kristus, uttage dig från mörkrets väldighet och behålle dig i sin sanning och fruktan nu och till evig tid! Amen.

Prästen säger vidare:

Aflägg nu inför Gud och hans församling din trosbekännelse!

Därefter säger den, som skall döpas:*

Jag tror på Gud Fader allsmäktig, himmelens och jordens skapare.

Jag tror ock på Jesus Kristus, hans enfödde Son, vår Herre, hvilken är aflad af den Helige Ande; född af jungfrun Maria; pinad under Pontius Pilatus, korsfäst, död och begrafven; nederstigen till dödsriket; på tredje dagen uppstånden igen ifrån de döda; uppstigen till himmelen; sittande på allsmäktig Gud Faders högra sida; därifrån igenkommande till att döma lefvande och döda.

* Om den, som skall döpas, med svårighet talar svenska språket, må det vara nog, att han svarar ja till hvar och en af trosartiklarne, hvilka då af prästen uppläsas i frågeform.

Jag tror ock på den Helige Ande; en helig, allmännelig kyrka, de heligas samfund; syndernas förlåtelse, de dödas uppståndelse och ett evigt lif-

Prästen frågar:

Vill du till denna tro varda döpt?

Svar: Ja.

Vill du ock däruti stadigt förblifva?

Svar: Ja.

Hvad namn vill du hafva?

Svar: N. N.

Därefter böjer den, som skall döpas, sitt hufvud öfver funten, och prästen begjuter det tre gånger med vatten och säger:

Jag döper dig K N. till Fadrens och Sonens och den Helige Andes namn. Amen.

Därefter beder prästen:28 3 KAPITLET

Allsmäktige Gud, kärleksrike Fader! Vi tacka dig af allt hjärta, att Du alltid håller vid makt och förökar din heliga kristna kyrka och nu har låtit denne (a) din tjänare (tjänarinna) undfå nya födelsens bad till evigt lif. Vi lofva och prisa ditt heliga namn, att Du genom din Ande församlar folk och släkten till en skara, som ingen kan räkna, att inför din tron i evighet tillbedja Dig; genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Därpå tilltalar prästen den döpte på följande sätt:

Käre (a) broder (syster)! Vår Herres, Jesu Kristi, Fader gifve dig, efter sin härlighets rikedom, att du genom hans Ande varder stärkt med kraft till den invärtes människan och uppfylld intill all Guds fullhet. Dig har mycket blifvit gifvet; därför skall ock mycket af dig varda utkräfd t. Mycket har blifvit dig anförtrodt; därför skall och af dig fordras mera. Så seOM DÖPELSEN 29

nu till, att du icke försummar Guds nåd och blifver tillbaka. Bruka med flit och lydaktigt hjärta Guds heliga ord! Vaka alltid och bed, att du må undfly all synd och vandra värdigt Kristi evangelium. Förgät aldrig det nåderika förbund, som Gud, den Treenige, har i det heliga dopet med dig ingått, och sök ofta din Frälsare i hans heliga nattvard med botfärdigt sinne och hjärtligt frälsningsbegär. Vakta dig ock för alla falska och främmande läror och förblif ståndaktigt vid den hälsosamma lära, som vår församling bekänner, och i hvilken du blifvit undervisad. Så skall fridens Gud vara med dig och hjälpa dig väl igenom alla tidens frestelser och lidanden till sitt himmelska rike.

Sedan den döpte fallit på knä, fortsätter prästen:

Herren välsigne dig och bevare dig; Herren låte sitt ansikte lysa öfver dig och vare dig nå-30 3 KAPITLET

dig; Herren vände sitt ansikte till dig och gifve dig frid!

I Guds, Fadrens och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Sist förmanas faddrarne:

Käre kristne! Emedan I hafven åtagit eder att vittna om denne (a) vår kristen dornsbroders (systers) omvändelse och dop; fördenskull förmanar jag eder, att I allt framgent i kristlig kärlek understod] en honom (henne) med förbön och förmaning, så att han (hon) må stadigt förblifva i den nåd, som den Treenige Guden med honom (henne) har gjort, sky all villfarelse och rätteligen bruka nådemedlen samt tjäna Gud i helighet och rättfärdighet i alla sina lifsdagar. Härtill förläne Herren eder nåd och kraft för sitt namns skull! Amen.

Prästen slutar med följande förmaning: Låtom oss nu höra Guds ords för-maning till oss, som hafva undfått döpelsens nåd:

Såsom. I nu hafven mottagit Herren Kristus Jesus, så vandren i honom, rotade och uppbyggda i honom och befästade i tron, såsom I hafven blifvit lärda, öfverflödande i henne med tacksägelse. (Kol. 2: 6, 1.)

Ära vare Fadren och Sonen och den Helige Ande, såsom det var af begynnelsen, nu är och skall vara från evighet till evighet! Amen.

Därefter säger prästen till den ny döpte och faddrarne:

Gån i Herrens frid!

5 KAPITLET.

Om allmänt skriftermål.

Sedan det angelägna kommunionförhöret, så vidt ske kan, före eller i sammanhang med anmälningen till nattvardsgången, ägt rum, förrättas det allmänna skriftermålet, ehvad det sker samma dag, då nattvarden hålles, eller någon föregående dag, i följande ordning.

Först sjunges en kort, lämplig psalm, och sedan sången är slutad, säger prästen:

I Guds, Fadrens och Sonens och den Helige Andes, namn.

Därefter hålles skriftermåls talet, som bör räcka högst en halftimme, och hvarifrån prästen på lämpligt sätt öfvergår till syndabekännelsen :

Jag fattig, syndig människa, som, med synd född, jämväl sedan i alla

mina lifsdagar på mångfaldigt sätt har brutit emot Dig, bekänner af allt hjärta inför Dig, helige och rättfärdige Gud, kärleksrike Fader, att jag icke har älskat Dig öfver all ting, icke min nästa såsom mig själf. Emot Dig och dina heliga bud har jag syndat med tankar, ord och gärningar och vet mig fördenskull vara värd en evig fördömelse, om Du skulle så döma mig, som din rättvisa kräfver och mina synder hafva förtjänt. Men nu har Du, käre himmelske Fader, utlofvat att med mildhet och nåd omfatta alla botfärdiga syndare, som omvända sig till Dig och med lefvande tro fly till din faderliga barmhärtighet och Frälsarens, Jesu Kristi, förtjänst. Med dem vill Du öfverse, ehvad de hafva brutit emot Dig, och aldrig mer tillräkna dem deras synder. Däruppå förlitar jag mig, arme syndare, och beder Dig trösteligen, att Du efter samma ditt löfte värdes varå mig miskundsam och nådig samt förlåta mig

alla mina synder, ditt heliga namn till pris och ära.

Efter syndabekännelsen afkunnas aflösningen med följande ord:

År denna eder syndabekännelse uppriktig, och begären I alltså med botfärdiga hjärtan edra synders förlåtelse för Jesu Kristi skull, så är ock, i kraft af Guds ord och löfte, fast och visst, att Gud af nåd förlåter eder alla synder; och denna edra synders förlåtelse tillsäger jag eder på vår Herres, Jesu Kristi, befallning i Guds, Fadrens och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

När skriftermål med nattvards-gång hålles utan sammanhang med allmän gudstjänst, fortsättes sålunda.

Prästen säger: Låtom oss bedja!

Därefter vänder sig prästen mot altaret och förebeder i kommunikanternas namn sålunda:

Allsmäktige, himmelske Fader! Vi tacka Dig af hjärtat, att Du i den trösterika aflösningen har tillsagt oss våra synders förlåtelse, och vi bedja Dig, att Du ville genom din Helige Ande så bereda oss, att vi i sann botfärdighet och tro må undfå din Sons, Jesu Kristi, lekamens och blods sakrament och därigenom stärkas i kristligt tålamod och i det eviga lifvets hopp, tills du omsider förlänar oss en salig hädanfärd; genom Jesus Kristus, vår Frälsare. Amen.

Därefter sjunges en hört psalm. Sedan hälles nattvard på vanligt sätt.

Sker däremot skriftermålet strax före gudstjänsten, afslutas det med läsandet af någon lämplig psalm eller af ett skriftspråk och därefter den så kallade apostoliska välsignelsen:

Vår Herres, Jesu Kristi, nåd, Guds kärlek och den Helige Andes delaktighet vare med eder! Amen.

Svenska Psalmb. 46: 1. Hvar man må nu väl glädja sig; Här är stor fröjd å färde, Ty nu är Gud oss nådelig, Som

voro döden värde. Han hafver allom sagt det till, Att han barmhärtig vara vill: Hvad kan vårt hopp förtränga?

v. 4. Till ende Sonen sade han: »Jag måste mig förbarma. Far ner uti det syndaland och lös de fångar arma Af deras synd och stora nöd, Fräls dem ifrån en evig död Och låt dem med dig lefva U

v. 5. Sin Fader Sonen lydig var, Kom till mig här på jorden. I mänskligheten uppenbar, Är han min broder vorden. Sin kärlek ville han bete Och frälste mig från allt det ve, Som jag förskyllt att lida.

v. 6. För mig sitt lif, sitt dyra blod Han ville icke spara, Att för den dom mig förestod Jag måtte tryggad vara. Han blef hos Gud min löftesman; Uti hans död min synd försvann: Så är jag frälsad vorden.

66: 1. Se, Jesus är ett tröstrikt namn Och i all nöd vår säkra hamn. Igenom Jesus få vi nåd Och finna på det bästa råd.

v. 2. Guds ende Son, o Jesu huld, Förlåt oss all vår synd och skuld! Vår nöd du serOM ALLMÄNT SKRIFTERMÅL 37

och hjälpa kan, Du, som är både Gud och man.

v. 3. Af dig är all rättfärdighet, Af dig all frid och salighet. Ho sätter till ditt namn sin tröst, Han varder af allt ondt förlöst.

v. 4. Dig vare pris för lifvets ord, För dopets bad och nådens bord! Din frid oss här i tiden gif Och efter döden evigt lif!

96: 1. Vi tacka dig, o Jesu god, Som rinna lät ditt dyra blod. Från satans makt och arga list, Har du oss löst, o Jesu Krist!

v. 2. Vi bedja dig, sann Gud och man, Slit sönder våra synders band, Fräls oss ifrån en evig död Och stå oss bi i all vår nödf

v. 3. Bevara oss för syndamen! När korset trycker var ej sen Att hjälpa, styrka, stödja så, Att det för svårt ej vara må!

v. 4. O Jesu, du, vår broder kär, Du vill oss alltid vara när! I vårt elände hos oss blif Och hjälp oss till ett evigt lif!

129: 1. Jesu, gör mig så till sinnes, Såsom du till sinnes var! I all nöd mig för till minnes, Hur ditt kors du tåligt bar! Och om mänskor hata mig, Jesu, lär mig liknadig: Deras brott och nöd begråta, Deras oförrätt förlåta.

v. 2. Jesu, låt din helga vandel Alltid för mitt öga stå, Så att jag i all min handel dig blott efterfölja må! Du, som villigt gjorde allt, Hvad din Fader dig befallt, Hjälp mig så min lefnad föra, Att jag städs må dig tillhöra!

v. 3. Jesu, lär mig så i nöden, Som i glädjen tro på Gud; Så i lifvet, som i döden, Tröstligt höja bönens ljud; Vara med Guds vilja nöjd, Hafva i hans ord min fröjd, Och, intill min lefnads ända, Söka att hans verk fullända!

v. 4. Jesu, värdes mig utrusta, Med din Helga Andes nåd, Att ej världen och dess lusta Skiljer mig från dina råd! Se, jag villig är, men svag; Jesu, i ditt hägn mig tag, Du, som, mäktig i de svaga, Bäst kan hjälpa och ledsaga!

151: 1. Jag kommer, Gud, och söker dig, Förkrossad, stadd i våda. Förbarmare, ack, se till mig Och mig med tröst benåda! Jag brutit har mot dina bud, Men Jesus, medlaren hos Gud, Har världens synder burit.

v. 2. Med ångrens kval kring korsets fot Jag mina armar sluter. O Jesu, tag denOM ALLMÄNT SKRIFTERMÅL 39

suck emot, Som här mitt hjärta gjuter! Jag tröstar på din nåd och makt; Allt är fullkomnadt, har du sagt; Du mig med Gud försonat.

v. 3. Då till ditt bord jag träder fram, Låt mig den trösten finna, Att ock för mig på korsets stam ditt blod du låtit rinna; Att du, som fullgjort Herrens lag, At mig beredt Guds välbehag, Då jag i dig förblifver.

v. 4. Var du mitt skydd mot världens flärd, Mot syndens makt och villa, Att kronan, som mig är beskärd, Jag icke må förspilla! O Jesu, du, som frälsat mig, Mitt hela lif jag helgar dig, Din död att evigt prisa!

155: 1. Du, lifsens bröd, o Jesu Krist, Som låter dig här finna, Den nådig, som sin syndabrist Vill ångra och besinna! Dig beder jag så innerlig, Du ville nu bereda mig, Att jag må värdig vara.

v. 2. Du värdes mig i denna stund Till nådebordet leda Och där bekräfta det förbund, Som kan mitt samvet freda; Så att min själ, ej blott min mun, Må af din spis och nådesbrunn sig kunna vederkvicka.40 5 KAPITLET

v. 3. Du värdes ock, o Herre Gud, Mig kraft och nåd förläna Att vandra städs i dina bud Och troget dig här tjäna! Begåfva mig med hopp och tro, Att du må stadigt hos mig bo, När du mig har bespisat!

v. 4. Tag bort allt hat, all bitterhet, O Jesu, ur mitt hjärta; Låt mig min synd och orenhet Här ångra med all smärta! Du är för mig på korset död, Har frälsat mig från evig nöd: Det är min tro, o Jesu!

v. 5. Jag är, o Gud, din nåd ej vard, Fastmera vard din aga. Jag är i synd och ondska snärd; Däröfver må jag klaga: Dock tröstar det, o Jesu, mig, Att du förlåter nådelig Och gärna dig förbarmar.

v. 6. Jag är all full med syndasår; Ack, låt din hand mig hela! Jag är helt blind och vilse går; Din nåd låt mig ej fela! Jag är helt svag, förbarma dig; Förloradt får, men uppsök mig Och med din hjälp benåda!

v. 7. O Jesu, kom, kom hit till mig, Dig värdigas mig gifva, Att dock din kärlek innerlig Må evigt hos mig blifva! I nöd och död är du min fröjd, I dig är jag så hjärtligt nöjd; Ej skola vi åtskiljas.OM ALLMÄNT SKRIFTERMÅL 41

v. 8. Sist beder jag rätt innerlig, Låt, Jesu, mig åtnjuta Din helga nattvard värde-lig Och mig i dig insluta! Jag blir i dig, Du blir i mig; Du skall ock mig på lifvets stig Till himlens glädje föra.

176: 1. Hvarthän skall jag dock fly Ur syndens djupa dy? Med mina brister många, Hvar skall jag trösten fånga? Ty hela världen vida Ej lisa kan min kvida.

v. 2. O Jesu, rik af nåd, Uppå ditt bud och råd Min sorgsna själ framträder Och af din nåd sig gläder. Ditt blod mitt samvet' renar Och mig med dig förenar.

v. 3. Jag, ditt sorgfulla barn, Besnärd i syndens garn, Mig i din famn nu kastar, Med allt hvad mig belastar. I dina sår jag sänker Det kval mitt hjärta kränker.

v. 4. Med ditt menlösa blod, Den sköna röda flod, Af två missgärning mina, Upptag mig bland de dina! Min synd du ej på-tanke, I hafvets djup den sänke!

v. 5. Du är min enda tröst, Du har mig återlöst; Hvad jag mig har förbrutit, Har du i grafven slutit, Blott jag mig icke låter I synden sofvas åter.v. 6. Den ondska är väl stor, Som än i hjärtat bor, Men, Jesu, vid din sida Jag mot allt ondt kan strida. I dig min kraft jag finner, Hos dig min sorg försvinner.

v. 9. Min Jesu, uppå dig Förlåter jag städs mig: Hvem kan mig nu fördärfva? Ditt rike skall jag ärfva, Som du mig skaffa månde, När du led dödens vånde.

v. 10. Skrif i mitt hjärta in, Att jag är evigt din; Hjälp, att jag gör din vilja, Flyr, hvad oss kan åtskilja, Och sist det lif får njuta, Som ingen död kan sluta!

182: 1. Af djupsens nöd, o Gud, till dig Jag ropa må och klaga; Din milda öron vänd till mig, Min röst låt dig behaga! Ty om du synden räkna vill Och blott din stränga rätt se till, Ho kan då för dig blifva?

v. 2. Så är oss nu ej annor råd, Att synden från oss skilja, Än fly i trone till din nåd, Din evigt goda vilja. På jorden finnes ingen man, Som lagen rätt fullborda kan: Guds nåd hvar man behöfver,

v. 3. Ty vill jag till den fasta grund, Som är Guds ord, mig trygga, Och hoppet om min frälsningsstund På Gud allena bygga.Min egen kraft ej här förslår; Allena Herren allt förmår: På honom jag förtröstar.

v. 4. Om Gud än ville pröfva mig Och hjälpen strax ej sända, Skall dock i trone stadelig Min bön till honom lända. Han synes vred, men är dock blid; Han hjälper mig i rättan tid, Som han mig lofvat hafver.

v. 5. Fastän min synd är ganska stor, Dock större är Guds nåde; Han hjälper den på honom tror Uti all nöd och

våde. Jag tackar honom gladelig, Som har min synd förlåtit mig. Gud vare pris och ära!

191: 1. Misströsta ej, att Gud är god, När synden gör dig sorgse mod! För Gud hon är förhatelig, Men drif förtviflan bort från dig, Och fall din Herre Gud till fot Med ödmjuk bön och redlig bot!

v. 2. Ty Jesus, Guds enfödde Son, Är kommen ned af himmelstron, Att hela våra samvetssår. För sina barn och fosterfår Han sig i döden gifvit har, Och all vår skuld på sig han bar.

v. 3. Har du otaligt godt bortmist, Otaligt godt är dig förvisst Förvärfvadt af din frälserman, Som seger öfver döden vann. Denlag du brutit har han fyllt, Och lidit, hvad du har förskyllt.

v. 6. Om tron dig synes matt och svag, Dock tröst af Jesu kärlek tag, Att han, som tro i hjärtat ger, Skall ock fullborda den alltmer. En rykand' veke släcks ej ut: Den svaga tron når ock godt slut.

v. 7. Din bättring ofullkomlig syns: För Gud rättfärdig ingen finns. Gud gör din bot och bättring sann, Om du i trone håller an. Med Jesus skall du allt förmå: Hans löfte har du däruppå.

v. 8. Är du Guds godhet icke värd; Den är ock dig af nåd beskärd. Din Jesus undfår syndare, Som äro rätt botfärdige. Till honom fly! Gud är dig god För hans förtjänst och dyra blod.

v. 9. Om dig stor svaghet kommer på, Med trogen bön till Jesus gå: Hos Jesus finnes tröst och råd, Ty han är rik af makt och nåd; Sann läkdom mot all synd och brist Uti hans sår du finner visst.

v. 10. Slätt ingen, utan Jesus kär, I himlen och på jorden är, Som glädja kan en sorgsen själ: I Kristus är oss evigt väl.Håll dig med tron vid honom fast! Han hjälper dig från all din last.

194: 1. Till dig allena, Jesus Krist, Mitt hopp står här på jorden! I all min våda, sorg och brist Är du min tillflykt vorden. Du är till män'skors frälsning sänd; Förutom dig är ingen känd, Som kan af nöden hjälpa mig: Jag flyr till dig; Du kan, du vill förlossa mig.

v. 2. Min synd är stor och mycket svår, Att hjärtat må förtvina; Men hela du mitt samvetssår Uti din död och pina! I ångrens stund tillsåg mig huld, Att du betalt min syndaskuld; I farans stund, o Herre, var, Själf mitt försvar, Som du af nåd mig lofvat har!

v. 4. Ära ske Gud, som från sin tron Till oss i nåd ser neder, Och Jesus Krist, hans ende Son, Som för oss alla beder, Och Anden, som med ljus och frid Oss blifver när i all vår tid! Ja, pris, o Herre, vare dig, Här timmelig Och sedan där evinnerlig!

196: 3. O Gud, jag flydde till din famn Och dig min synd bekände; Jag bad om frid i Jesu namn, Och friden du mig sände. Jag bad om nåd för Jesu skull, Och nåden, ljuf och fröjdefull, mitt hopp ånyo tände.v. 4. Och samma bön jag bedja vill I all min tid med alla, Som dig i kärlek höra till Och dig i tro åkalla. De se din nåd hvar morgon ny, De hafva frid, när stormar gny Och olycksböljor svalla.

v. 5. O Gud, hur ljuflig är den tröst, Som du mig låter smaka! Hur sällt att lyssna till din röst Och världens lust försaka! Du säger: »Vandra på min stig, så skall min hand ledsaga dig, Mitt öga på dig vaka»!

v. 6. För lasten äro många kval Och många synder satta; Men Herren skall de trognas tal Med evig nåd omfatta. I fromma, höjer glädjens ljud Och lärer, under lof till Gud, Att rätt er sällhet skatta!

213: 1. Jesus är min vän, den bäste, Hvilkens like aldrig är; Skall då jag så med de fleste Öfvergifva honom här? Ingen skall mig kunna skilja Ifrån den mig har så kär; En skall varå bägges vilja Alltid här och evigt där.

v. 2. Han har döden för mig lidit, Ingen skall fördöma mig; Hos sin Fader för mig bedit, Det mig gagnar eviglig. Ho är då, som vill förklaga Den han själf utkorat har? Ho vill ifrån honom draga Den han har i sitt försvar?v. 3. Jag är viss och därpå liter, Hvarken lif ej heller död Mig ifrån min Jesus sliter, Änglar, höghet eller nöd, Djuphet eller annat mera, Vare kommand' eller när, Skall mig från Guds kärlek föra, Som i Jesus Kristus är.

*

7 KAPITLET.

Om sjukas kommunion.

Sedan prästen genom enskildt samtal gjort sig underrättad om den sjukes själstillstånd och därpå hållit ett kort, tjänligt skriftermålstal, må han antingen föreläsa eller låta den sjuke själf framsäga syndabekännelsen:

Jag fattig, syndig människa, som, med synd född, jämväl sedan i alla mina lifsdagar på mångfaldigt sätt har brutit emot Dig, bekänner af allt hjärta inför Dig, helige och rättfärdige Gud, kärleksrike Fader, att jag icke har älskat Dig öfver all ting, icke min nästa såsom mig själf. Emot Dig och och dina heliga bud har jag syndat med tankar, ord och gärningar och vet mig fördenskull vara värd en evig

fördömelse, om Du skulle så döma mig, som din rättvisa kräfver och mina synder hafva förtjänt. Men nu har Du, käre himmelske Fader, utlofvat att med mildhet och nåd omfatta alla botfärdiga svndare, som omvända sig till Dig och med lefvande tro fly till din faderliga barmhärtighet och Frälsarens, Jesu Kristi, förtjänst. Med dem vill Du öfverse, ehvad de hafva brutit emot Dig, och aldrig mer tillräkna dem deras synder. Däruppå förlitar jag mig, arme syndare, och beder Dig tröste-ligen, att Du efter samma ditt löfte värdes vara mig miskundsam och nådig samt förlåta mig alla mina synder, ditt heliga namn till pris och ära. *

Därefter lämnas aflösning en med följande ord eller på annat lämpligt sätt:**

* Då den, som skriftas, är mycket sjuk, må prästen pröfva, på hvad sätt och med ^hvilka ord syndabekännelsen lämpligen kan ske, blott att en sådan, innefattande tillika bön om syndaförlåtelse för Kristi skull, verkligen blifver aflagd.

** Jfr K. Br. 7 Mars 1811.

År denna din syndabekännelse uppriktig, och begär du alltså med botfärdigt hjärta dina synders förlåtelse för Jesu Kristi skull: så är ock i kraft af Guds ord och löfte fast och visst, att Gud af nåd förlåter dig alla synder; och denna dina synders förlåtelse tillsäger jag dig på vår Herres, Jesu Kristi, befallning i Guds, Fadrens och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Vidare säger prästen:

Herren styrke ditt hjärta med sin nåd och låte Jesu döds åminnelse, som du nu begår, besegla din tro, lifva din kärlek och stadfästa ditt hopp till evigt lif!

/ stället för denna önskan han prästen ock läsa följande kollektbön:

Herre Gud, himmelske Fader, Du, som icke har lust till syndares död, utan vill, att de omvända sig ock lefva: vi bedja Dig hjärtligen, att Du af din barmhärtighet värdes afvända våra syn-

ders straff och förläna oss nåd till sann botfärdighet och lefvande tro; genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Eller ock må prästen i den sjukes namn förebedja sålunda:

Allsmäktige, himmelske Fader! Jag tackar Dig af hjärtat, att Du i den trösterika aflösningen har tillsagt mig mina synders förlåtelse, och beder Dig, att Du ville genom din Helige Ande så bereda mig, att jag i sann botfärdighet och tro må undfå din Sons, Jesu Kristi, lekamens och blods sakrament och därigenom stärkas i kristligt tålamod och i det eviga lifvets hopp, tills Du omsider förlänar mig en salig hädanfärd, genom Jesus Kristus, vår Frälsare. Amen.

Prästen säger:

upplyft ditt hjärta till Gud!

Yar Herre Jesus Kristus, i den natt, då han vardt förrådd, tog brödet, tackade, bröt det och

gaf sina lärjungar och sade: Tagen och äten! Detta är min lekamen, som lör eder varder utgifven. Gören det till min åminnelse!

Sammalunda tog lian ock kalken, tackade och gaf sina lärjungar och sade: Tagen och dricken häraf alla! Denna kalk är det nya testamentet i mitt blod, som för eder och för många varder utgjutet till syndernas förlåtelse. Så ofta som I det gören, gören det till min åminnelse!

Fader vår, som är i himmelen! Helgadt varde ditt namn; tillkomme ditt rike; ske din vilja, såsom i himmelen, så ock på jorden; vårt dagliga bröd gif oss i dag; och förlåt oss våra skulder, såsom ock vi förlåta demOM SJUKAS KOMMÜNION 53

oss skyldiga äro; och inled oss icke i frestelse; utan fräls oss ifrån ondo; ty riket är ditt och makten och härligheten i evighet. Amen.

O Guds Lamm, som borttager världens synder, fräls oss, milde Herre Gud!

O Guds Lamm, som borttager världens synder, hör oss, milde Herre Gud!

O Guds Lamm, som borttager världens synder, gif oss din frid och välsignelse!

Helig, Helig, Helig, Herre Gud, allsmäktige! Fulla äro himlarne och jorden af din härlighet. Gif salighet af höjden! Yälsignad vare han, som kommer i Herrens namn! Gif salighet af höjden I54 7 KAPITLET

Sedan meddelas den heliga nattvarden på det sätt och med de ord, som äro före-skrifna.

Först meddelas brödet, hvarvid säges:

Kristi lekamen, för dig utgifven.

Sedan kalken, hvarvid säges:

Kristi blod, för dig utgjutet.

Eller ock säges vid meddelandet af brödet:

Jesus Kristus, hvilkens lekamen du mottager, bevare dig till evigt lif!

Och vid kalkens meddelande:

Jesus Kristus, hvilkens blod du mottager, bevare dig till evigt lif!

Därefter läser prästen:

Vi tacka Dig, allsmäktige Fader, som genom din Son, Jesus Kristus,OM SJUKAS KOMMUNION 55

liar stiftat denna heliga nattvard oss till tröst och salighet, och bedja Dig: förläna oss nåd att så begå Jesu åminnelse på jorden, att vi också måtte varda delaktiga af den stora nattvarden i himmelen. Amen. Eller:

0 Herre, allsmäktige Gud, som har låtit denna sjuka varda delaktig af ditt sakrament: Vi bedja Dig, att Du låter honom (henne) också varda delaktig med Dig och alla trogna i din eviga ära och härlighet; genom vår Herre Jesus Kristus, som lefver och regerar med Dig och den Helige Ande i en Gudom från evighet till evighet. Amen.

Herren välsigne dig och bevare dig; Herren låte sitt ansikte lysa öfver dig och vare dig nådig; Herren vände sitt ansikte till dig och gifve dig frid!

1 Guds, Fadrens och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.56 7 KAPITLET

Svenska psalmb. 162: 2. Kanske ej mera här i tiden Din dyra måltid bjudes mig: Ar då min lefnadsdag förliden, O Herre Ghid, gör nåd med mig! Min hjälp, mitt ljus, o Jesu, var; Så blir min afton lugn och klar!

v. 3. Låt känslan af min skuld försvinna Vid minnet af din kärleks höjd! Låt mig i nådekalken finna En försmak af din himla-fröjdi O Jesu, din försoningsdöd Hugsvale mig i dödens nöd!

v. 5. Ej döden skall mig nu förskräcka: Min själ, o Jesu, tillhör Dig. I grafven vill du själf mig väcka, I domen

själf försvara mig; Ty är jag nöjd med hvad du gör: I dig jag lefver och jag dör.

184: 5. Det finns ett ord, för mig så kärt, Så fast och sä anammansvärdt Till själens lif och hälsa; Att Jesus världens synder bar, Att han i världen kommit har, De fallna till att frälsa. O nådens evangelium: Att han, som röfvaren ett rum I paradis förunnar,. Sig öfver mig varkunnar!

v. 6. O Jesu, Davids son, till dig, Min blick, mitt hjärta vänder sig Och mina händer sträckas; Gror ångern sann, fast den är

sen, Och två mig från de synder ren, Af dem min själ befläckas! Ett villadt får, som funnet är, Ack, till den frälsta hjorden bär På hulda herdearmar, O du, som dig förbarmar !

186: 1. Min högsta skatt, o Jesu kär, Du värdes mig benåda! Jag svedan af de synder bär, Som vid mitt hjärta låda. O Jesu, min förhoppningsgrund, Var du min tröst i kvalens stund, Min hjälp i själens våda!

v. 2. Mig nådig och misskundlig var, Förlåt mig synder mina! För dem du döden lidit har På korset med stor pina, Låt dem mig ej tillfoga men, Men gör mig från dem skär och ren; Låt nådesolen skina!

v. 3. Ack, när jag min missgärning svår Med allvar eftertänker, Mitt hjärta då en börda får, Som mig till jorden sänker. Om jag ditt ord ej hade då, Ej någon tröst jag kunde få, Som frid åt hjärtat skänker.

v. 4. Men detta ord försäkrar mig, Att du af nåd tillgifver Den synd, som hjärtligt inför dig Bekänd och ångrad blifver, Och att du möter, huld och god, Dem, som ett rätt förkrossadt mod Till nådatronen drifver.

v. 8. Din Andes tröst i all min nöd Låt, Jesu, mig förnimma! Låt mig, hugsvalad af din död, Förbida dödens timma Och finna, då jag hädanfar, En himmel öppnad, evigt klar, Högt öfver tidens dimma!

192: 1. Bort, mitt hjärta, med de tankar, Att från Gud du är utstött! Håll dig fast vid Guds ords ankar Och blif ej i bönen trött! Är du full med synd och skuld, Se, så är Gud evigt huld; Fast din synd förtjänar döden, Frälsar Gud dig dock ur nöden.

v. 2. Adams barn, som andra alla Född i synd, du föll med hast, Och förledd att städse falla, Sjönk alltmer i synd och last. Men om du till Herren flyr Och din förra ondska skyr, Skall han visst dig arma, svaga Åter i sin nåd upptaga.

v. 3. Du i Gud en fader finner, Som med oss har tålamod; När i hjärtat ångern brinner, Han barmhärtig är och god. Ömt han vårdnad om oss bär, Vill oss alltid vara när, Med sin nåd vårt hjärta freda, Med sitt ljus vår vandring leda.

v. 4. Hör hans ord: »Så sant jag lefver, Vill jag icke syndarns död, Utan att han alltid sträfvar Till att döda synden snöd. Jag

en hjärtlig glädje får, När en själ, som vilse går, Vill sig rätt till mig omvända: Intet ondt skall henne hända».

v. 5. Ingen herde kan så leta Efter ett borttappadt får. Kunde du Guds hjärta veta, Huru ömt för dig det slår, Törstar, längtar innerlig Efter dem, som söndrat sig från hans hjord och får så såta, Skulle du af glädje gråta.

v. 6. Ingen sjö så högt kan svalla, Intet djup så grundlöst är, Intet regn så rikt kan falla, Att det minsta likhet bär Med den nåd, som Herren blid Oss bevisar allan tid, Helst då synden vill oss föra I fördärf oeh oss förstöra.

v. 7. Så var tröst och haf gladt sinne, Du, min själ, som ängslig går! All din sorg härvid försvinne; Ingen nöd dig skada får! Dina synders myckenhet Emot Gruds barmhärtighet Kan ej liknas, icke nämnas: På dig vill han aldrig hämnas.

v. 8. Vore världen af vår Herre Tusen gånger större gjord, Och dess synder, större, smärre, Uti tankar, verk och ord, Vore af dig alla slätt Öfvade på många sätt, Kunde dock Guds nåd ej stäckas, Och hans kärlekseld ej släckas.

214: 1. Jesus är mitt lif och hälsa, Jesus är min nådastol, Jesus är min sköld och sol; Han allena kan mig frälsa,

Mig hans kärlek nåd beskär: Jesus högst mitt goda är.

v. 2. Utan Jesus jag fördärfvas, Utan Jesu nådesken, Är mig allt till ångst och men: Trones lif kan ej förvärfvas, Om ej Jesus kraft beskär, Han, som allt mitt goda är.

v. 3. Har jag Jesus i mitt hjärta, Se, så har jag glädjen all, Den mig evigt hugna skall: Jag ej fruktar någon smärta, Medan Jesus är mig när Och mitt högsta goda är.

v. 4. Därför jag ock mig förlåter På dig, Herre Jesu Krist, Emot synd och satans list. Mig till nåd du tagit "åter, Mig ditt blod gör ren och skär: Du mitt högsta goda är.

v. 5. Jesu, hjärtats glädjekälla! Du är genom trona min, I ditt blod är jag ock din. Mig ej kött och värld skall fälla, Eller hela mörksens här: Jesu, du mitt goda är.

v. 0. Din, min Jesu, vill jag blifva Här i tid och evigt där; Ty du är min Jesus kär. I min död skall du mig lifva; Jag för ingen rädes här: Jesu du mitt goda är.OM SJUKAS KOMMUNION 61

v. 7. Jesus är mig allt i alla, Jesus bor uti min själ, Uti Jesus är mig väl, Jesus vill jag städs åkalla, Jesus jag i hjärtat bär, Jesus allt mitt goda är.

467: 13. Jesu blod min skuld afplanar, Jesus hafver allt försont; Jesus allt godt för mig manar, Att jag varder nådigt skönt. Jag en säker tillflykt får Uti Jesu djupa sår; Jesus hjälper utur nöden Uti lifvet och i döden.

472: 3. Värdes all min synd förlåta, Dödens fruktan från mig drif! Låt din död mig evigt båta, Jesu, du mitt enda lif! Jesu, du min klippa är; Jesu, du är mitt begär: Låt ditt namn mig hjälpa här!

v. 4. I ditt ljus jag vägen finne Genom dödens mörka dal! St)7rk mig att med tåligt sinne Bära mina plågors tal! Jesu, som är dödens död; Jesu, som är lifvets bröd; Uppehåll mig i min nöd!

v. 5. Gif mig snart en salig ända, Vik, o Herre, ej från mig; Låt min själ till himlen lända! Henne jag befaller dig. Jesu,, till dig längtar jag; Jesu, är det ditt behag, Tag mig hem i denna dag!62 7 KAPITLET

v. 6. Jesu, Jesu, låt mig finna Snart mitt rum i glädjens sal! Hjälp mig väl att öfvervinna Dödens ångest, nöd och kval! Jesu, Jesu, bönhör mig, Jesu, tag mig upp till dig, Att dig se evinnerlig!

484: 1. Så skön går morgonstjärnan fram Och bådar, klar och lyckosam, Den stora dagens möte, Då själen, öfver jorden höjd, Får svinga sig med helig fröjd I himlafa-derns sköte. Tiden,, Striden Snart skall slutas, Friden njutas, Hoppet vinna, Tro och kärlek målet hinna.

v. 2. Jag skyndar till den staden fort, Det nya Salem, på hvars port Min bön så länge klappat. Jag vet, att du, som nådelig Af dem, som voro gifna dig, Ej någon har borttappat, Blödde, Dödde, Kärleksfulle! Att jag skulle Äfven frälsas Och bland de utvalda hälsas.

v. 4. Ej mer, med blicken skum och svag, Jag leta skall Gruds anletsdrag I världens dunkla spegel, Men Herrens klarhet ohöljd se Bland dem, som äro tecknade Med Herren Gruds insegel: Salig, Salig, Skall jag röna Allt det sköna, Sanna, höga, Som här doldes för mitt öga.v. 5. Min sällhetsdag, jag väntar dig, Jag redo är, jag kläder mig I hvita högtidsdräkten. Kom, Jesu ! »Ja, jag kommer snart;» Du svarar mig, jag hörer klart din röst i morgonväkten. Ara, Ara Vare Herran! Viker fjärran, Sorger alla! Gudi vill jag mig befalla.

8 KAPITLET.

Om brudvigsel.

Först gör prästen denna förmaning:

I Guds, Fadrens och Sonens och den Helige Andes, namn.

Dyre kristne! Äktenskapet är af Gud själf stiftadt, till samhällens bestånd och till förenade makars inbördes hjälp,

att lätta lifvets mödor, mildra mötande bekymmer och genom en sorgfällig uppfostran bereda efterkommandes sällhet, Denna stiftelse är helig; heliga äro dess förbindelser; heliga dess ändamål. Mannens plikt är att älska och ära sin hustru och genom förstånd och välvilja mer och mer söka att vinna hennes förtroende. Så bör ock hustrun med kärlek och till-OM BRUDVIGSEL 65

gifvenhet möta sin man, ömt deltaga med honom i omsorgen om deras hus och så skicka sig, att hon må täckas den make, hvilken hon gifven är till hjälp. Man och hustru böra väl besinna, att de ingått i det stånd, där deras gemensamma sällhet fordrar, att de å ömse sidor obrottsligen hålla sitt äktenskapsförbund, genom sorgfällig uppmärksamhet på sig själfva och sina plikter söka att förtjäna hvarandras aktning och kärlek samt städse förelysa hvarandra i en sann gudsfruktan. Därföre ligger det makt uppå att bedja Gud om en sådan maka, hvilkens hjärta, öppet för sanning och dygd, känner sina plikter och sällheten i deras utöfning. Då begynnes och fortsättes äktenskapet efter Guds vilja. Då främjas genom denna förening den högsta lycksalighet på jorden. Därtill vi ock öfver detta brudpar bedja den Allsmäktige om nåd och välsignelse.

Sedan frågar prästen dem, först brudgummen:

566 ""* 8 KAPITLET

Inför Gud den allvetande och i denna församlings närvaro frågar jag dig N. NV, om du vill hafva denna N. N, till din äkta hustru och älska henne i nöd och lust?

Svar: Ja. Därnäst bruden:

Inför Gud den allvetande och i denna församlings närvaro frågar jag dig N. N., om du vill hafva denne NV N. till din äkta man och älska honom i nöd och lust?

Svar: Ja.

Nu emottager prästen ringen af brudgummen och beder:

Herre, allsmäktige Gud, hvilkens ändamål med äktenskapets stiftelse äro heliga, visa och välgörande! Yi bedja Dig: se nådeligen till det förbund, hvilket dessa dina tjänare med detta vårdtecken inför Dig besegla, och låt uppå dem uppfyllas de löften.OM BRUDVIGSEL 67

hvilka Du har tillsagt alla dem, som östraffligen lefva efter ditt ord och troget hålla de förbindelser, dem Du till människors bästa stiftat. Amen.

Därefter tager brudgummen ringen och säger, under det han tillika med bruden håller densamma:

Jag N. N.s tager dig N. K nu till min äkta hustru, att älska dig i nöd och lust, och till ett vårdtecken gifver jag dig denna ring.

Bruden svarar:

Jag N". N. tager dig N. N". nu till min äkta man, att älska dig i nöd och lust, och till ett vårdtecken emottager jag denna ring.

Sedan sätter brudgummen ringen på det brudens finger å vänstra handen, som är näst till lillfingret, hvarvid prästen säger:

I Guds, Fadrens och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Ytterligare säger prästen:68 8 KAPITLET

Emedan I nu tagit hvarandra till äkta och sådant här offentligen inför Gud och denna kristna församling bekännen; alltså stadfäster jag, såsom Kristi tjänare, detta edert äktenskapsförbund i Guds, Fadrens och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Därefter läses:

Fader vår, som är i himmelen! Helgadt varde ditt namn; tillkomme ditt rike; ske din vilja, såsom i himmelen, så

ock på jorden; vårt dagliga bröd gif oss i dag; och förlåt oss våra skulder, såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro; och inled oss icke i frestelse; utan fräls oss ifrån ondo; ty riket är ditt och makten och härligheten i evighet. Amen.

Att äktenskapet är ett heligt förbund, som efter godtj-cke af männi-OM BRUDVIGSEL 69

skor icke kan upplösas, lärer oss vår Frälsare i evangelisten Mattei 19 kapitel :

Fariséerna gingo till Jesus och sade: Är det lofligt för en man att skilja sin hustru från sig för hvilken orsak som helst? Men han svarade och sade till dem: Hafven I icke läst, att den, som skapade från begynnelsen, skapade dem man och kvinna och sade: "Fördenskull skall en man öfvergifva sin fader och sin moder och hålla sig till sin hustru, och de tu skola varda ett kött"? Så äro de icke mer tu, utan ett kött. Hvad således Gud har sammanfogat, må människan icke åtskilja.

Sedan säger prästen till brudparet:

Betänken dessa Herrens, Jesu Kristi, ord! Förgäten aldrig, att edert70 8 KAPITLET

äktenskapsförbund är oryggligt, oeh upptagen med tålamod och tacksägelse allt, hvad eder efter Guds skickelse kan vederfaras.

Prästen säger ytterligare:

Herren vare med eder och ledsage eder i sin sanning och fruktan nu och till evig tid! Amen.

o

Åstundas fällen och brudmässan, så slutas här, och förekommer nedanföre, huru i den händelsen vidare skall förhållas. I annat fall fortfar prästen på följande sätt att bedja, sedan brudparet nedfallit på knä:

Låtom oss bedja!

Allsmäktige, evige Gud! Oföränderlig i nåd och barmhärtighet! Vi bedja Dig, att Du värdes uppfylla dessa dina tjänares hjärtan med din Helige Ande och nådeligen omfatta dem med all andelig och lekamlig välsignelse. Välsigna det förbund, som de i dag inför Dig stadfästat. Gif nåd, att sällhet och trohet alltid må mötas i deras hus, enighet och kärlek förljufva derasOM BRUDVIGSEL 71

mödor och* efterkommandes dygder, till tredje och fjärde släkte, glädja deras ålderdom! Hör, milde Gud, deras böner, och var deras beskärm, när de åkalla Dig. Led dem efter ditt råd, att de efter fulländad vandring må samlas i de saligas eviga boningar, genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre! Amen.

Gud, allsmäktig, sände sitt ljus och sin sanning, som bevare eder i alla edra lifsdagar! Guds hand beskärme eder! Hans heliga änglar ledsage eder! Gud, Fader och Son och den Helige Ande, låte sin nåd varå mäktig öfver eder! Amen.

Därefter läser prästen öfver brudparet Välsignelsen:

Herren välsigne eder och bevare eder; Herren låte sitt an-

* I de fall, där man eller hustru hvarken (öga hopp om lifsfrukt eller hafva barn af något föregående äktenskap, uteslutas, efter omständigheterna, orden: efterkommandes — släkte.72 8 KAPITLET

sikte lysa öfver eder och vare eder nådig; Herren vände sitt ansikte till eder och gifve eder frid!

I Guds, Fadrens och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

När vigsel sker i kyrka och pallen samt brudmässan åstundas, hvilka senare icke få förekomma, då bruden är änka eller ålderstigen; träder brudparet efter predikan och kommunionen fram för altaret. Sedan brudparet nedfallit på knä, säger prästen:

Låtom oss bedja!

Allsmäktige, evige Gud, oföränderlig i nåd och barmhärtighet! Vi bedja Dig, att Du värdes med din Helige Ande uppfylla dessa dina tjänares hjärtan och gifva dem din välsignelse att i den förening, som de nu med hvarandra ingått, kristligt, ärligt och väl lefva, Dig till behag och sig själfva till timlig och evig lycksalighet; ge-

nom din Son, Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Sedan sjunger prästen följomde ord, efter de noter, som till brudvälsignelsen pläga brukas:

Herren vare med eder!

Församlingen svarar:

Med dig vare ock Herren!

Prästen sjunger vidare:

Upplyften edra hjärtan till Gud!

Helige Herre, allsmäktige Fader, evige Gud, himmelens och jordens skapare! Du, som, när allting var skapadt, skapade människan att däröfver vara en herre och, då för mannen icke var godt att vara allena, gaf honom kvinnan till hjälp! O Gud, som har förenat man och kvinna och gifvit dem din välsignelse, se nu mildeligen till dessa personer, som hafva gifvit sig i äktenskapsstånd och begära att af Dig varda beskärmade.

Gif nåd, att de må lefva i kärlek och frid, i ärbarhet och trohet och alltid förblifva fasta i din fruktan. Omfatta dem med all andelig och lekamlig välsignelse och låt dem komma till en begärlig ålder, att de må se sina barn till tredje och fjärde släkte, glädjas af deras dygder och efter detta lifvet få en evig salighet; (här slutas sången och pallen borttages, hvarefter läses:) genom vår Herre Jesus Kristus, din Son, som i en sann Gudom med Dig och den Helige Ande lefver och regerar till evig tid. Amen.

Gud, allsmäktig, sände sitt ljus och sin sanning, som bevare eder i alla edra lifsdagar! Guds hand beskärme eder! Hans heliga änglar ledsage eder! Gud, Fader och Son och den Helige Ande, låte sin nåd vara mäktig öfver eder! Amen,

Därefter läser prästen öfver brudparet Välsignelsen:

Herren välsigne eder och be-

vare eder; Herren låte sitt ansikte lysa öfver eder och vare eder nådig; Herren vände sitt ansikte till eder och gifve eder frid!

I Guds, Fadrens och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Sedan vänder prästen sig äter till altaret och fullföljer gudstjänsten.

När brudgum och brud hemkomma i brudhuset, sjunges en bröllopspsalm, och sedan sången är ändad, läses följande bön:

Allsmäktige, evige Gud! Gif din välsignelse öfver detta brudehus, att alla de, som här äro tillstädes, må blifva i frid, efterfölja din vilja och lefva Dig till behag; genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen,

Och Välsignelsen:

Herren välsigne oss och bevare oss; Herren låte sitt an-

sikte lysa öfver oss och vare oss nådig; Herren vände sitt ansikte till oss och gifve oss frid!

I Guds, Fadrens och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Svenska Psalmb. 335: 1, Gud, välsigna dessa hjärtan, Helga dessa vänners band Och i glädjen som i smärtan Hägna dem med faders hand! Bästa skatt i deras bo, Mödans lön och hvilans ro Blifve kärlek, dygd och tro!

v. 2. Blifve många,, blifve lugna Deras oåtskilda år! Barn, som deras hjärtan hugna, Trade fromt i deras spår!

Endräkt, flit och kristligt hopp Bygge deras lycka opp, Trygge deras hela lopp!

v. 3. På den väg, de skola vandra, Led dem i ditt visa råd; Låt dem, stödjande hvarandra, Understödjas af din nåd! Lydnad för din helga lag, Visshet om ditt välbehag Följe dem till ålderns dag!

v. 4. Låt dem, Herre, i din fruktan Glädjens dag till mötes gå; Tåligt böjas för

din tuktan, När du lägger korset på; För hvarandra, som du böd, vara allt i lust och nöd, Vara ett i lif och död!

v. 5. Och när sist vid dödens möte Trogna makar skiljas åt; När från vännens kalla sköte Vännen sliter sig med gråt: Trösta den, som sorgen tär, Att den sörjda hinnés där, Hvarest ingen död mer är!

337: 1. Nu blott för världen två, För Gud ett lif, en anda De hulda makar gå Att sina öden blanda Och dela ljuft och ledt, Allt efter ditt behag, O du, som vis beredt Så klar som mulen dag!

v. 2. Välsigna det förbund, De vid din kärlek trygga; Låt dem sitt hopp hvar stund På dig allena b)rgga! Och sist, när jordens band Af döden lösas opp, I fridens sälla land Fullborda deras hopp!

339: 1. Säll är den man, som fruktar Gud Och gärna vandrar i hans bud! Hans händers verk, hans hus och kall Af Herren Gud välsignas skall.

v. 2. Hans maka, from ock kärleksrik, Ett fruktsamt vinträd varder lik; Hans barn omkring hans bord också, Likt friska oljoplantor, stå.v. 3. Själf står han, lik en löfrik stam På en gång ljuf ock allvarsam, Och ser med fröjd sitt hus och land Förkofras under Herrens hand.

v. 4. Och när han sin välsignelse Åt barn och barnbarn hunnit ge, Han, rik af dygder som af år, Med frid till sina fäder går.

9 KAPITLET.

Om barnakvinnors kyrkotagning.

Äkta hustrur tagas i kyrka sålunda:

Hustrun, som, skall kyrkotagas, faller på knä, och prästen läser följande bön:

Allsmäktige, evige Gud, som gaf den välsignelse öfver människan, när Du hade skapat henne, att hon skulle föröka sig och uppfylla jorden! Vi tacka Dig för den barmhärtighet, som Du emot denna moder (dessa mödrar) bevisat. Hör i nåd, o Herre, hennes (deras) bön och vare Dig behaglig den tacksägelse, som hon (de) med vördnad frambär (a) inför Dig, då hon (de) med hälsa och styrkta krafter åter kan (kunna) uppträda i din helgedom. Omfatta henne (dem) med din barmhärtighet och låt hvila öfver henne (dem)

och liennes (deras) hus den välsignelse, hvilken Du lofvat dem, som frukta Dig. Helga hennes (deras) hjärta (n) till att bära Dig rika frukter af tro, af hopp och förtröstan och gif, att hon (de) med glädje må uppfylla sin dyra kallelse och njuta din salighet, genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Därefter stiger hustrun upp, och prästen tager henne i hand och säger:

Herren led sage dig i sin sanning och fruktan nu och till evig tid! Amen.

För moder, hvars barn varit dödfödt eller aflidit före moderns kyrkotagningy läses följande bön:

O Herre, Du har låtit denna moder få en död lifsfrukt och i stället för den glädje, som hon hoppats, hemsökt henne med bedröfvelse (förbytt denna moders glädjer i sorg, i det Du åter tagit bort hennes späda barn från detta lifvet). Men Du har ock nådigt bistått henne och låtit henne komma till hälsa och krafter, så att hon nuånyo kan besöka din helgedom. Därför tacka vi Dig med henne af allt hjärta och bedja Dig, förläna henne nåd att ödmjukt böja sig under ditt behag! Hugsvala henne i bedröfvelsen och helga hennes hjärta, så att hon må trakta efter det, som är ofvan, och hafva Dig till sitt hjärtas tröst och sin del; genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Därefter stiger hustrun upp, och prästen tager henne i hand och säger:

Herren ledsage dig i sin sanning och fruktan nu och till evig tid! Amen.

10 KAPITLET.

Om jordfästning.

Vid jordfästning kastar prästen med skofveln tre gånger jord på liket och säger:*

Af jord är du kommen. Jord skall du åter varda. Jesus Kristus, vår Frälsare, skall uppväcka dig på den yttersta dagen.

Låtom oss bedja!

Allsmäktige, barmhärtige oeh evige Gud! Du, som för syndens skull har förelagt människan, att hon måste dö! Du, som ock, på det att vi icke till evig tid skulle förblifva i dödens våld, har lagt döden på sin enfödde Son,

* Om griftetal hålles, sker detta lämpligast före jordfästningen.

Jesus Kristus, hvilken ingen synd hade, och har så genom hans död förvandlat vår död, att den icke skall vara oss skadlig! Vänd nu ditt faderliga ansikte till oss och gif nåd därtill, att vi hvar för sig måtte så begå denna begrafning, att vi med allvar besinna, hurusom äfven våra kroppar, när Du behagar hädankalla oss, skola åter varda jord, och märka det granneligen i vårt hjärta, att vi i denna världen icke hafva någon varaktig stad. Gif oss, barmhärtige Fader, nåd att söka det, som evigt är och att alltid vandra så efter din heliga vilja, att vi på den yttersta dagen må uppstå till evigt lif, genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Låtom oss nu höra Herrens ord om döden och uppståndelsen!

Härefter läsas såväl några tjänliga skriftens språk, valda t. ex. bland här nedan anförda, som ock lämpliga psalmer eller verser ur psalmboken.

Jag vill icke, att I skolen vara i okunnighet, mina bröder, om de af-

somnade, på det att I icke mån sörja såsom de andra, som icke hafva något hopp. Ty om vi tro, att Jesus har dött och uppstått, så skall ock Gud likaledes genom Jesus med honom frainföra dem, som äro afsomnade. (1 Tess. 4: 13, 14.)

Jesus sade: Jag är uppstånd elsen och lifvet; den, som tror på mig, han skall lefva, om han än dör, och hvar och en, som lefver och tror på mig, han skall icke dö evinnerligen. (Joh. 11: 25, 26.)

Förundren eder icke öfver detta; ty en stund kommer, då alla, som äro i grifterna skola höra hans röst. Och de skola gå därutur, de, som hafva gjort det goda, till lifvets uppståndelse, och de, som hafva gjort det onda, till domens uppståndelse. (Joh. 5: 28, 29.)

Människan, af kvinna född, lefver en liten tid, full af orolighet: växer upp som ett blomster och faller af, flyr bort som en skugga och blifver icke. (Jobs 14: 1, 2.)

Herre, lär mig betänka, att jag måste få en ände, och hvilket mina dagars mått är, så att jag förstår, huru förgänglig jag är. Se, såsom en handsbredd har Du gjort mina dagars mått, och min lifslängd är såsom intet för Dig; fåfänglighet allenast äro alla människor, huru säkra de än stå. Sela. Såsom en drömbild allenast gå de fram, fåfänglighet allenast är deras oro; de samla tillhopa och veta icke, hvem som skall få det. Och im, hvad förbidar jag, Herre? Till Dig står mitt hopp. Befria mig från alla mina öf-verträdelser! (Ps. 39: 5—9.)

Människorna är förelagdt en gång dö och sedan dom. (Ebr. 9: 27.) *

Saliga äro de döda, som i Herren dö härefter. Ja, säger Anden, de skola hvila sig från sitt arbete, ty deras gärningar följa dem efter. (Upp.-B. 14: 13.)

Jag förblifver städse vid Dig; Du håller mig vid min högra hand. Du skall leda mig efter ditt råd och se-

dan upptaga mig med ära. Hvem har jag i himmelen förutom Dig? Och när jag har Dig, &$, har jag icke behag till något på jorden. Om än min kropp och min själ försmäkta, så är dock Gud mitt hjärtas klippa och min del evinnerligen, (ffs. 73: 23—26.)

Herre, Du är vår tillflykt från släkte till släkte. Förr än bergen blefvo till och Du frambragte jorden och världen, ja, från evighet till evighet är Du Gud. Du låter människorna vända åter till stoft; Du säger: Vänden åter, I människors barn! Ty tusen år äro i dina ögon såsom den dag, som i går framgick; ja, de äro såsom en nattvakt. Du sköljer dem bort; de äro såsom en sömn. Om morgonen likna de gräset, som frodas; det blomstrar upp och frodas om morgonen, men om aftonen af hugges det och förvissnar. (Ps. 90:1—6.)

Ty vi förgås genom din vrede, och genom din förtörnelse ryckas vi plötsligt bort. Du ställer våra missgär-

ningar inför Dig, våra förborgade synder i ljuset af ditt ansikte. Ja, alla våra dagar försvinna genom din förgrymmelse, vi lykta våra år såsom en suck. (Ps. 90: 7—9.)

Vårt lif varar sjuttio år, eller, vid mycken kraft, åttatio år; och då det är som bäst, är det möda och fåfänglighet, ty det går snart förbi, likasom Höge vi bort. Men hvem besinnar din vredes makt och din förgrymmelse, så att han fruktar Dig? Lär oss betänka, huru få våra dagar äro, på det att vi må undfå ett vist hjärta. (Ps. 90: 10—12.)

De, som redligen för sig vandrat hafva, komma till frid och hvila i deras kamrar. (Es. 57: 2.)

Kristus är för mig lifvet och döden en vinning. (Fil. 1: 21.)

Sannerligen, sannerligen säger jag eder: Den, som hör mitt tal och tror den, som har sändt mig, han har evigt

lif och kommer icke i dorn, utan har öfvergått från döden till lifvet.

Sannerligen, sannerligen säger jag eder: En stund kominer och är redan inne, då de döda skola höra Guds Sons röst, och de, som hafva hört henne, skola lefva. Ty såsom Fadren har lif i sig själf, så har han ock gifvit Sonen att hafva lif i sig själf. Och han har ock gifvit honom makt att hålla dom, emedan han är Människosonen.

Förundren eder icke öfver dettar ty en stund kommer, då alla, som äro i grifterna, skola höra hans röst. Och de skola gå därutur, de, som hafva gjort det goda, till lifvets uppståndelse, och de, som hafva gjort det onda, till domens uppståndelse. (Joh. 5: 24—29.)

I inin Faders hus äro många boningar; om så icke vore, skulle jag hafva sagt eder det; jag går bort för att bereda eder rum. Och när jag har gått bort och beredt eder rumr skall jag komma tillbaka och taga

eder till mig, på det att, hvarest jag är, där skolen ock I vara. (Joh. 14: 2, 3.)

Fader, jag vill, att hvarest jag är, där skola ock de vara med mig, hvilka Du har gifvit mig, på det att de må se min härlighet, som Du har gifvit mig; ty Du har älskat mig före världens grundläggning. (Joh. 17: 24.)

Om Kristus är i eder, så är väl kroppen död för syndens skull, men anden är lif för rättfärdighetens skull. Men om dens Ande, som uppväckte Jesus från de döda, bor i eder, så skall den, som uppväckte Kristus från de döda, göra äfven edra dödliga kroppar lefvande för sin Andes skull, som bor i eder. (Bom. 8: 10, 11.)

Äro vi barn, så äro vi ock arfvingar, nämligen Guds arfvingar och Kristi medarfvingar, om vi annars lida med honom, på det att vi ock med honom må varda förhärligade. Ty jag håller före, att denna tidens lidanden äro att akta för intet mot den härlighet,

som på oss kommer att uppenbaras. (Born,. 8: 17, 18.)

Ingen af oss lefver för sig själf, och ingen dör för sig själf. Ty lefva vi, så lefva vi för Herren, och dö vi, så dö vi

för Herren. Ehvad vi nu lefva eller dö, höra vi Herren till. Ty fördenskull har Kristus både dött och åter blifvit lefvande och uppstått, att han skall vara en Herre öfver både döda och lefvande. (Rom. 14: 7—9.)

Om vi allenast i detta lifvet hafva hoppet till Kristus, så äro vi de uslaste af alla människor.

Men nu är Kristus uppstånden från de döda och har blifvit en förstling bland de afsomnade. Ty emedan döden kom genom en människa, så kom ock genom en människa de dödas uppståndelse. Ty såsom alla dö i Adam, så skola ock alla i Kristus göras lefvande; men hvar och en i sin ordning, Kristus såsom förstling, sedan de, som tillhöra Kristus, vid hans tillkommelse. (1 Kor. 15: 19—23.)OM JOEDFÄSTNING 91

Det säger jag, mina bröder, att kött och blod kunna icke ärfva Guds rike, icke heller ärfver förgängligheten oförgängligheten. Ty detta förgängliga måste ikläda sig oförgänglighet och detta dödliga ikläda sig odödlighet. Men när detta förgängliga har iklädt sig oförgänglighet och detta dödliga har iklädt sig odödlighet, då skall det ord fullbordas, som är skrifvet: »Döden är uppslukad i seger». Du död, hvar är din udd; du dödsrike, hvar är din seger? Men dödens udd är synden, och syndens kraft är lagen. Men Gud vare tack, som gifver oss segern genom vår Herre Jesus Kristus! (l Kor. 15: 50, 53—57.)

Därefter läsas Fader vår och Välsignelsen.

Fader vår, som är i himmelen! Helgadt varde ditt namn; tillkomme ditt rike; ske din vilja, såsom i himmelen, så ock på jorden; vårt dagliga bröd gif oss92 10 KAPITLET

i dag; och förlåt oss våra skulder, såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro; och inled oss icke i frestelse; utan fräls oss ifrån ondo; ty riket är ditt och makten och härligheten i evighet. Amen.

Herren välsigne oss och bevare oss; Herren låte sitt ansikte lysa öfver oss och vare oss nådig; Herren vände sitt ansikte till oss och gifve oss frid!

I Guds, Fadrens och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Då begrafning är förenad med altartjänst, afslutas jordfästningsakten vid likkistan med Fader vår; därpå sjunges en kort psalm, hvarvid prästenträder för altaret. Efter sångens slut sjunger prästen: »Herren vare med eder*, hvarpå församlingen svarar: -»Med dig vare ock Herren*. Därefter sjunger eller läser prästen följande bön:OM JORDFÄSTNING

O Herre Gud! Du, som för syndens skull låter människor dö och varda jord igen, lär oss alla rätt betänka, huru få våra dagar äro, på det att vi må undfå ett vist hjärta. Förläna oss en sann tro på din Son, Jesus Kristus, som blef dödad för våra synders skull och uppväckt för vår rättfärdiggörelses skull samt lefver i evighet. Gif oss nåd att dagligen dö från synden och lefva efter din heliga vilja, så att, när vår dödsstund kommer, vi må finnas kristligen beredda att saligt skiljas hädan. Upptag då våra själar till Dig och låt våra kroppar, sedan de hvilat i sina grifter, på den yttersta dagen uppstå till evigt lif! Amen.

Därefter må omständigheterna en eller två af följande begrafning santifonier af prästen och församlingen sjungas:

Präüen\ Lär oss betänka, huru få våra dagar äro,

Församlingen:"Få det att vi må undfå ett vist hjärta.94 10 KAPITLET

Eller:

Prästen: Jag vet, att min förlossare lefve]4,

Församlingen: Och han skall på sistone uppväcka mig af jorden.

Eller:

Prästen: Saliga äro de döda, som i Herren dö.

Församlingen: De skola hvila sig från sitt arbete, ty deras gärningar följa dem efter.

Etter: Prästen: För mig är lifvet Kristus,

Församlingen: Och döden är en vinning.

Slutligen säger prästen:

Böjen edra hjärtan till Gud och mottagen välsignelsen!

Herren välsigne eder och bevare eder; Herren låte sitt an-OM JORDFÄSTNING 95

sikte lysa öfver eder och vare eder nådig; Herren vände sitt ansikte till eder och gifve eder frid!

I Guds, Fadrens och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

När begrafning är förenad med likpredikan, följer denna efter Fader vår vid jord-fästningen och föregås af ett par psalmverser. Lik2V*edikan afslutas med följande bön:

O Herre Gud, himmelske Fader! Du, som icke har skonat din enfödde Son, utan gifvit honom ut för oss alla: Vi tacka Dig af allt hjärta, att Du, genom hans begrafning har helgat våra grafvar till hvilokamrar, och bedja Dig, att Du genom din Helige Ande värdes låta honom hafva en hvilostad äfven i våra hjärtan, så att han må förblifva i oss och vi efter kors och bedröfvelse må komma till ro i våra grifter och där förbida en salig upp-96 10 KAPITLET

ståndelse; genom samme din Son, Jesus Kristus, vår Herre. Amen.

Därefter sjunges en hört spalm, hvarunder prästen träder för altaret och afslutar begrafnings akten, såsom ofvanför blifvit angifvet.

Vid dödfödda barns begrafning säger prästen:

Käre kristne! Vi nedlägga här i Guds åker ett sädeskorn, kroppshyddan af ett litet barn, hvars lif så tidigt slocknat. Herren har därmed ånvo visat, att hans tankar och vägar icke äro våra. Men vi veta ju, att dessa hans tankar och vägar, om ock för oss obegripliga, likväl äro godhet och sanning, och att han i barmhärtighet tänker på sina verk, i synnerhet på alla sina återlösta. Därföre äro vi ock förvissade, att ej heller detta spada barn är förgätet inför honom. Till hans outgrundliga kärlek sätta vi vårt hopp. Hans namn vare lofvadt i evighet! Amen.OM JORDFÄSTNING 97

Därpå hastar prästen med sko/vein tre gånger jord på liket och säger därvid:

Af jord är du kommen. Jord skall du åter varda. Jesus Kristus, vår Frälsare, skall uppväcka dig på den yttersta dagen.

Därefter läses:

Fader vår, som är i himmelen! Helgadt varde ditt namn; tillkomme ditt rike; ske din vilja, såsom i himmelen, så ock på jorden; vårt dagliga bröd gif oss i dag; och förlåt oss våra skulder, såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro; och inled oss icke i frestelse; utan fräls oss ifrån ondo; ty riket är ditt och makten och härligheten i evighet. Amen.

Herren välsigne oss och bevare oss; Herren låte sitt ansikte98 10 KAPITLET

lysa öfver oss och vare oss nådig; Herren vände sitt ansikte till oss och gifve oss frid!

I Guds, Fadrens och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

När någon begrafves i stillhet, säger prästen, under det han med, skofveln tre gånger kastar jord på liket: »Af jord är du kommen» o. s. v. (jfr ofvan) och läser därefter allenast Fader vår och Välsignelsen.

1. Vid barns och unga personers begrafning.

345: 1. Så snart for då min fröjd sin kos! Så sorgetimmen ilar, Och bleknadt som en bruten ros Mitt barn på båren hvilar! O Jesu, du, som tröst beskär, Se mildt till den, förkrossad är, Att jag ej syndigt klagar!

v. 2. Allsingen, såsom du, förmår Hugsvala den, som lider, Katt föra den, som vilse går, Och styrka den, som

strider. Omger mig natt ur dödens hus, En enda stråle af ditt ljus kan grafven själf förklara.v. 3. Jag vet, o Gud, att det är rätt, Hvad du med mig vill göra. Ej känner jag det bästa sätt att mina öden föra. Men lär mig älska ditt behag, Och uppehåll den själ, som svag, Och rof för ängslan, bäfvar!

v. 4. Mot sorgefulla är du god Och väl bekant med smärtan. Du offrade ditt eget blod Att trösta mänskors hjärtan. Den lidande du drar till dig, Och jag välsigna vill den stig, Som mig till dig kan föra.

v. 5. Jag vet, du är en bättre Far, Än någon uppå jorden, Och att den du till dig upptar, Hans lott är lycklig vorden: Hvi skulle jag begråta då Den oskuldsfulla, som fick gå Till dig i rätta hemmet?

v. 6. En dag du rör ock vid den graf, Som bådas stoft omgifver; Du då den telning, nu bröts af, Föräldrar återgifver. Så kärlek är, den smärta ger, Men äfven genom tårar ler Och hoppas än vid grafven.

493: 1. Säll du, som menlös fann din graf För åren, Lik späda blomman, som föll af Om våren! Du i det stilla Gick ner, du lilla, Förr'n ondskan hunnit ditt förstånd förvilla.

v. 2. Förr'n falska läror fått din själ Bedraga, Du månde Herren Gud så välBehaga. Att dig förvara Från allsköns fara Han upptog dig ibland sin änglaskara.

v. 3. Där vill du glädja dem, dig nu Begråta. Snart bortom kvalen möter du De såta, Vid lifsens källa, Den klara, sälla, Ur hvilken nåd och sanning evigt välla.

v. 4. Ty lugnens här, I ömma bröst, Som blöden, Och tänker nu med stilla tröst På döden! Han ej förstörer, Han endast förer Till himlen det, som jorden ej tillhörer.

v. 5. O Jesu, gif, att barnslig tro Och lydnad För oss må blifva själens ro Och prydnad! Som barn allena, Med hjärtan rena, Du vill oss i din Faders hus förena.

494: 1. Stanna, ungdom, och hör till: Säg, o säg, hvarthän du ärnar! Du skall gå, dit du ej vill; Du mot döden fåfängt spjärnar; Ty sin hand han lägger tung, Nu på gammal, nu på ung.

v. 2. Ålderdom dock ofta går Ensam, stapplande vid stafven, När från vänner, sol och vår Ungdom ryckes ner i grafven. Yra ungdom, stanna här Och af döden vishet lär!

v. 3. Af den dolda masken tärd, Blomman vissnar lätt på kinden, Och fast ej till mognad närd, Skakas frukten ned af vinden.Ungdom, på dig själf ej bygg: Tro på Gud, så är du trygg!

v. 4. Frukta Gud och håll Hans bud; Dig och allom det tillhörer! Ordets ljus och bönens ljud Genom lif och död oss förer Till en mildrik himmelsk Far; Ungdom, bed och redo var!

2. Vid äldre personers begrafning.

47: 9. Jag usle mask och vandringsman På tunga lefnadsvägen, Jag söka vill mitt rätta land, I bön och möda trägen. Här har jag ingen säker ort, Men bortom grafvens mörka port Min fristad är belägen.

v. 10. Mitt rätta hem i himlens höjd Och icke här jag finner; Ty världen med dess falska fröjd Som blomstret snart försvinner. Mitt lif en skugga är, en dröm; Bortlöper hastigt som en ström, Som regn i jorden rinner.

v. 11. När kroppen blir i döden kall Och ögat läggs tillsamman; Mig tag från sorg och oro all Till evig ro och gamman! Gud, Fader, Son och Helge And, Dig vare pris i alla land Nu och för evigt! Amen.

99: 4. Oss grafven synes mörk och kall, Men det vårt hopp ej störa skall. NärJesus läggs i grafven ner, Dess mörker vi ej frukta mer.

v. 5. Tack vare dig, o Jesu kär, Som för oss pint och dödad är! Tack dig, som grafvens mörka port Har ljus med din begrafning gjort!

v. 6. Haf hvila, Jesu, blif och bo Uti mitt bröst med ostörd ro! Haf, Jesu, där din hvilostad, Så far jag sist i grafven

glad.

v. 7. Du, som besegrat grafvens makt, Du om min graf har vård och vakt; Och medan stoftet hvilar sig, Har själen fröjd och frid i dig.

v. 8. Du, som af grafven månd' uppstå, Låt oss med lust af grafven gå Och följa dig med salig fröjd Till evig ro i himmelshöjd!

105: 1. Du segern oss förkunnar, Du oss förlossat har, Dig prisa våra munnar, O Jesu, vårt försvar! Du dödens udd har krossat Och grafvens bommar lossat Och lifvet fört därut.

v. 2. Du träder fram i ära, Och världen fylls af ljus. Dess strålar hugnad bära I självfva dödens hus. Fröjd är i änglars boning, På jorden frid, försoning Och ett odödligt hopp.

v. 3. Ej grafven oss förskräcker; Den var din bädd också. Din milda hand oss väcker, Hur djupt vi hvila må. Den dig i lifvets skiften Har följt, skall ock ur griften Upptagas i din famn.

v. 4. Ty lär oss lefva, lida, Som du och dö din död; Låt oss din hjälp få bida, I kampen var vårt stöd! Blott den, som delar striden, skall dela segern, friden Och himlens ro med dig.

v. 5. När, Herre, du oss väcker Den sista morgonväkt, Och du din hand utsträcker Att döma jordens släkt; Ljuft skall din stämma klinga Och oss det budskap bringa, Att ingen död är mer.

448: 1. Gud, lär mig dock besinna, Hur snart mitt lif förgår! Liksom en ström förrinna Dess dagar och dess år. Om flera eller färre Åt mig du mätte ut, De likna dock, o Herre, En flyktad dröm till slut.

v. 2. Se, jordens släkter falla Som stoft till jorden ner! Hur äro de dock alla En skugga och ej mer! De fika, de arbeta, Betänka ej sitt fall; De samla och ej veta, Ho det anamma skall.

v. 3. Hvarvid kan jag mig trygga? På dig förtröstar jag Och lägger glad till rygga

Min väg för hvarje dag. En gäst, lik mina fäder, Jag föres vid din hand Och gränsen snart beträder Till mina fäders land.

450: 1. Ack, att i synd vi slumra bort Ett lif, så viktigt och så kort, Och glömma för ett timligt väl Att samla skatter för vår själ!

v. 2. Betänk då, hvad din frid tillhör, o mänska, bed och bättring gör! I dag du kallas af din Grad; Härnäst dig kallar dödens bud.

v. 3. Då upphör makt och rikedom: Du måste fram för Herrens dom. All världen där, o syndaträl, Ej frälsa kan din arma själ.

v. 4. Väl den, som följer Jesu röst Och hafver i hans ord sin tröst, Till hans förtjänst sin tro och lit, Och öfvar dygd med kristligt nit!

v. 5. Ej jordisk sorg hans sällhet stör: Han lefver nöjd, och lugn han dör, Förvissad att i Jesu namn Få slutas i sin Faders famn.

v, 6. O Jesu, du, som med din död Har frälsat mig från evig nöd, Gif, att beredd och glad jag må Min sista stund till mötes gå!•

v. 7. I tro och dygder mig bered Och i din Andes ljus mig led, Att jag fullborda kan mitt lopp Med samvetsfrid och saligt hopp!

v. 8. För döden jag ej fruktan bär, När jag med dig förenad är; Med glädje, när du kallar mig, Min frälsta själ skall gå till dig.

452: 1. Jag går mot döden, hvar jag går: Min väg bland dolda skiften Må löpa jämnad eller svår, Så bär den dock till griften; Jag har ej annat val. Igenom fröjd ' och kval Min gång sig närmar till min bår: Jag går mot döden, hvar jag går.

v. 2. Jag går till himlen, hvar jag går, Om Jesus blott jag följer; Min själ af honom kronan får, Då grafven stoftet höljer. Jag gör ett saligt val: Igenom dödens dal Min gång är trygg i Jesu spår, Jag går till himlen, hvar jag går.

453: 1. Mänska, o, hvi dröjer du? Ser du ej, hur tiden ilar? Några ögonblick ännu, Och du i det tysta hvilar. Mänska, om ditt hus bestyr! Dagen sjunker, tiden flyr.

v. 2. Lef, som du i döden snart, Dödlige, har lefva velat! Allt, hvad du af lyckan

spart, Allt, hvad världen åt dig delat, Ingen tröst dig då beskär: Detta goda ditt ej är.

v. 3. Men har du ett hjärta blott, Som i Jesu blod är renadt, Som är kärleksfullt och godt Och med Gud i tron förenadt, Då har du i döden frid Och en skatt för evig tid.

v. 4. Bed, att Herren, evigt god, Så ditt hjärta värdes dana! Vaka på ditt kött och blod; Strid mot världens onda vana! Sörj ej sen, hur snart du dör! Herren sörja vill därför.

v. 5. Vandra till din graf och lär Att din dödlighet betrakta! Säg: »jag här en' främling är: Herre, lär mig därpå akta Och med nådig fadershand För mig fram till lifvets land!»

459: 2. Här söka världens barn med makt Att jordens fröjd förlänga: I vällust, välgång, prål och prakt De om hvarann sig tränga; Men öfver dem den hand är höjd, Som kan förkorta jordens fröjd Och himlens portar stänga.

v. 3. Allt, hvad på världens fagra fält För deras syn kan glimma, Af döden varder nederfäldt Som strå i skördens timma; Och lyckans sol, som skimrar än, Går ner och går ej upp igen Ur grafvens dystra dimma.

v. 4. Men dem, som efter Herren se Och taga sig till varå För synds och satans retelse, Åt dem skall (jud förvara En krona,, prydd med härlighet, En skrud, beredd af helighet, I de utvaldas skara.

v. 5. Fördenskull, Jesu, led du mig Städs med ditt ord det rena I hopp och tro, på jämnan stig Och böj mig till det ena, Att jag föi* allt det jorden bär Dig väljer och dig håller kär Och dyrkar dig allena!

v. 6. Till din förtjänst med tron jag flyr: För mig du uppfyllt lagen. Den synd, som jag botfärdig skyr, Blir i ditt blod af-tvagen; Ty du har dragit all min last, För mig på korset naglad fast, Bespottad, kvald och slagen.

v- .7. Lär mig på denna stora nåd Mitt hopp, o Jesu, fästa! Lär mig att vandra i ditt råd, Vänd allting till det bästa! Min svaga tro gif större kraft, Gif kärlek, mer än jag har häft, Till Grud och till min nästa!

v. 8. Så kan jag, när det täckes dig, Till mina fäder fara Och nöjd från världen skilja mig Att evigt hos dig vara Och mättas af den salighet, Som du beredt af evighet Åt din utvalda skara.

v. 9. Hjälp mig, min Jesu, styrk mitt hopp; Håll mig fast vid din lära! Och när fullbordadt är mitt lopp, Gif mig en evig ära! Min själ uti ditt sköte tag, Min kropp också på domedag Oändlig fröjd förära!

461: 1. O hoppets dag, som klarnar opp Ur dödlighetens dimma! Du sänker till mitt vandringslopp Utaf ditt ljus en strimma; Och brist och nöd Och sorg och död Fly bort som nattens skuggor.

v. 2. Förgås må världen med sin prakt, Sin ära, lust och lycka; Dock skall från vansklighetens makt De sina Herren rycka, Ty döden har sin udd ej kvar För Jesu återlösta.

v. 3. Jag lifvets dag ej slöse bort På tidens små bekymmer; Allt skall dock lämnas innan kort, När lifvets afton skymmer. Mig följer blott, hvad rätt och godt i Kristi tro jag öfvat.

v. 7. Så vill jag, innan det blir natt Och hvilans bädd tillagas, Blott samla här åt mig den skatt, Som ej från mig kan tagas, Blott söka här det namn, som är I lifsens bok inskrifvet.

v. 8. Men, Jesu, under dagens lopp Låt mig din nåd förnimma, Och kom till

mig med saligt hopp Uti min aftontimma! När mig du blif! Är du mitt lif, Blir döden ock min vinning.

469: 1. O Jesu Krist, sann Glud och Man, Som dödens välde öfvervann Och frälste oss från syndens nöd, När du led korsets bittra död, Ack, i min sista stund mig stärk Och på mitt hjärtas suckar märk!

v. 2. När jag blir förd i mörksens dal Och stadd i dödens kamp och kval, Ack, när ej tungan talar mer, Ej örat bör, ej ögat ser, Och pulsen sakta tynar af, Med mig, o Jesu, misskund haf!

v. 3. När mitt förnuft ej mer förstår Och mänskohjälp ej mer förslår, Så kom, o Herre Jesu, blid Och hjälp mig i min sista tid! Förkorta, lindra mina kval Och lys mig du i mörksens dal!

v. 4. All fruktan, du ifrån mig drif Och med din Ande hos mig blif! Låt själen, löst ur jordens band, Uppsväfva glad till himlens land Och kroppen få i ostörd ro Sig hvila sött i grafvens bo!

v. 5. En glad uppståndelse mig gif Och mitt försvar i domen blif! På mina synder icke tänk, Men för din död mig lifvet

skänk, Som du mig lofvat i ditt ord, Så blir jag'frälst' och saliggjord!

v. 6. Du lofvat har, o Jesu Krist, Att den, hvars hopp till dig är visst, Han skall i domen trygg bestå, Till lifvet genom döden gå, Och fast han lider timlig nöd, Dock frälsas från en evig död.

v. 7. Ty skall, o Grud, din starka hand Befria mig från dödsens band Och föra mig till himlens ro, Där jag med dig får salig bo I helig fröjd evinnerlig: Därtill förhjälp mig nådelig!

v. 8. Vi bedja dig af hjertans grund: Med oss, o Herre, haf misskund! Lär oss att vörda ditt behag Och möta så din stora dag Med samvetsfrid och kristlig tro, Så få vi sist en salig ro!

473: 1. Nu vill jag bryta upp, nu vill jag hädanfara Och komma till det land, där mig är godt att vara. Jag kämpat länge nog med brister och besvär: Nu längtar jag till ro, och Gud mig ro beskär.

v. 2. Jag svåra slagen var, jag låg i nöd och smärta, Jag hade, o min Grud, bekymmer i mitt hjärta: Men du mig helat har, din tröst har gladt min själ. Nu är jag lugn och nöjd; nu, Herre, är mig väl!

v. 3. Jag ser, hur nådefullt, hur visst du mig ledsagar, Jag ser, hvad jag ej såg i lifvets glädjedagar, Hur korsets väg, o Gud, till himmelriket bär, Och allting blifver godt för dem dig hafva kär.

v. 4. Mia högtidsdag går in: allt är så tyst och stilla. Farväl, o värld! Jag vill på dig ej tiden spilla. Mitt hjärta redo är; min själ förbidar dig, O min Förlossare, du är ej långt från mig!

v. 5. Hur ljufligt vid din hand jag efter korta kvalen Förs genom dödens hem till ljusa bröllopssalen! Du känner vägen bäst förbi den mörka ort: Ett steg ännu, och så jag är vid himlens port.

480: 1. I Kristi sår jag somnar in, De rena mig från synder min; Ja, Kristi död och dyra blod, Det är mitt lif, min prydnad god.

v. 2. Därmed vill jag för Gud bestå, När jag för domen skall framgå. Med fröjd och frid far jag nu hän; Guds barn här dör, dock lefver än.

v. 3. Nu väl, o död, du förer mig Till Gud att lefva eviglig. Af Kristus är jag renad väl; Anamma nu, o Gud, min själ!

484: 1. Så skön går morgonstjärnan fram Och bådar, klar och lyckosam, Den stora dagens möte, Då själen, öfver jorden höjd,, Får svinga sig med helig fröjd I himlafa-drens sköte. Tiden, Striden Snart skall slutas, Friden njutas, Hoppet vinna, Tro och kärlek målet hinna.

v. 2. Jag skyndar till den staden fort, Det nya Salem, på hvars port Min bön så länge klappat. Jag* vet, att du, som nådelig, Af dem, som voro gifna dig, Ej någon har borttappat, Blödde, Dödde, Kärleksfulle! Att jag skulle Äfven frälsas Och bland de utvalda hälsas.

v. 3. Och lindrigt lösas jordens band: Jag vet, att vid din trogna hand Jag i din glädje hamnar. Där vännen återfår sin vän, Och David, from och glad, igen sin Jonatan omfamnar. Modren, Brödren Där ej gråta; Makar såta, Ömma hjärtan Där ej hinnas mer af smärtan.

v. 4. Ej mer med blicken skum och svag Jag leta skall Gruds anletsdrag I världens dunkla spegel; Men Herrens

klarhet ohöljd se Bland dem, som äro tecknade Med Herrens Guds insegel. Salig, Salig, Skall jag röna Allt det sköna, Sanna, höga, Som här doldes för mig öga.OM JORDFÄSTNING 113

v. B. Min sällhetsdag, jag väntar dig, Jag redo är, jag kläder mig I hvita högtidsdräkten. Kom, Jesu! — »Ja, jag kommer snart:» Du svarar mig, jag hörer klart din röst i morgon vakten. Ära, Ära Vare Herran! Viker fjärran, Sorger alla! Gudi vill jag mig befalla.

487: 1. I hoppet sig min frälsta själ Förnöjer; I tron jag till ett evigt väl Mig höjer; Ty jag betänker, Att dödens länker Har Kristus brutit och mig lifvet skänker.

v. 2. Med honom salighetens stig Jag funnit, Och himlaarfvet han åt mig Har vunnit. När jag insomnar, Han mig omfamnar, Och på hans armar jag i himlen hamnar.

v. 3, Som fågelen vid ljusan dag Sig gläder, Så glad i ljusets rike jag Inträder. Vid änglasången Och harpoklangen Jag skådar evighetens dag uppgången,

v. 4. Och högre, klarare än gull, Än solen, Min själ skall skina ärofull För stolen. Den gode Guden iklär mig skruden, Som själf han lofvat åt den kära bruden.

v. 5. En evig, oförgänglig fröjd Det blifver, Som fridens Gud i himlens höjd Mig

8 114 10 KAPITLET

gifver, Där Jesu vänner, Med palm i händer, Lofsjunga Lammet, som de sina känner.

v. 6. Ack, att jag dit ur sorg och strid Må komma, Där Gud församlar i sin frid De fromma! Min Jesus vände Snart mitt elände I fröjd och salighet förutan ände!

v. 7. Beredd håll mig, o Jesu Krist, Att vänta Din ljufva ankomst, när du sist Vill hämta Ur tåredalen, Från jordekvalen Din brud till dig i ljusa fröjdesalen!

489: 1. Kom, jordens barn, eho du är, Din bortgång att besinna! Den kropp, som ligger liflös här, Må dig därom påminna. I grafven, dit han gått förut, Kan hända inom årets slut Man oekså dig skall finna.

v. 2. Betänk dig då, betänk i tid Den dyra, sista dagen, Och med ditt samvete sök frid, Förrän af döden slagen Du blandas skall med jordens grus Och är från dagens blida ljus I mörkrets boning dragen.

v. 3. Yfs ej att vara frisk och ung! Ej döden räknar åren. Hur mången, fast af ålder tung, Har sett sin son på båren! Ja, undanfly ej någon kan: Hvem Herren vill, den kallar han, Också i ungdomsvåren.OM JORDFÄSTNING 115

v. 4. Lär då att nyttja tiden rätt! Det själens frälsning gäller. Du vet ej stund, ej rum, ej sätt, Som döden för dig ställer. Beställ då tidigt om ditt hus! Hvem vet, med denna dagens ljus Kanhända han dig fäller.

v. 5. Ack, sök i bättring och i tro Från denna dag att finna I Jesu nåd din högsta ro; Och vill du lifvet vinna, Låt hvarje steg, hvar timma dig Uppå din korta vandringsstig #Din dödlighet påminna.

v. 6. O Gtud, låt städs min hädanfärd För mina tankar sväfva, På det att jag mot synd och värld Må kraftigt kunna sträfva! Ja, lär mig dö, förrän jag dör, Så skall, när hän jag skiljas bör, Jag ej för döden bäfva!

490: 1. Så vandra vi all världens väg, Den ena med den andra; Kom, ho du är, och öfverväg, Hvarthän du snart skall vandra! Du bygger hus, du önskar ro: Se här det hus, där du skall bo, Den bädd, där du skall hvila.

v. 2. I detta vansklighetens land Du fåfängt lyckan söker; Du knyter dina vänskapsband Och dina skatter öker; Men Herren, Herren har befallt, Att du skall dö och lämna allt, Som fröjdat dig på jorden.116 10 KAPITLET

v. 3. Se, grafven öppnas och din vän Uti dess djup försvinner! Han kommer ej till dig igen, Men snart du honom hinner. Snart hvila våra kalla ben, Och sommarns tiakt och solens sken Skall dem ej mera lifva.

v. 4. Men Han, som oss till lifvet väckt, Skall undanvälta stenen Och lifva med sin Andes fläkt En gång de kalla benen. Vid skenet af hans härlighet Skall ära och odödlighet Hans trogna barn bekröna.

v. 5. O, må vi här till Guds behag Så redeligen vandra,, Att i vår Faders hus en dag Vi åter se hvarandra. Den

frommes pröfning är ej lång: Hans död är blott en öfvergång Till rätta lifvets njutning.

492: 1. Nu tystne de klagande ljuden, Och stille sig tårarnas flöden! Till lif och odödlighet bjuden Är mänskan af Gud genom döden.

v. 2. Hvad säga de fredliga vårdar? Hvad är det, som runorna lofva? »De sälla, som bo i Gads gårdar, De äro ej döda: de sofva.»

v. 3. Begärens och stormarnas ilar Och jordiska sorgen och fröjden, De störa ej stoftet, som hvilar, Ej anden, som lefver i höjden.

v. 4. En dag skall ock känslan och modet De domnade benen upplifva, Och värmen och spelande blodet De stannade pulsarna drifva;

v. 5. Och vissnade lemmar, dem griften I mörker och tystnad förblandar, Högt öfver förgängelsens skiften Förklaras kring saliga andar.

v. 6. Det höstliga kornet, som jordas, Ej vintriga måria*r föröda: Vid vårsolens blick det fullbordas Till sommarens gyllene groda.

v. 7. Så, värmd af det eviga ljuset Och vårdad för sällare tider, Står kroppen förskönad ur gruset Och mera ej dör eller lider.

v. 8. Men salig vi döden må prisa: Dess kval, som till jorden oss böja, Oss vägen till hemlandet visa Och hjärtat till himmelen höja.

v. 9. Nu, jord, slut den ädlaste sonen, Slut mänskan till moderligt sköte! Dess lemmar, de dyrbara lånen, Förvara till Gifvarens möte!

v. 10. En ända, som bad, och som trodde, Där ägde sin älskade boning; En brinnande vishet där bodde, Som närdes af Kristi försoning.

v. 11. Omhägna med nattliga friden

Den trötta, o graf, i din gömma! När natten

en gång är förliden, Skall Herren sin afbild ej glömma.

v. 12. När jordenes grundvalar bäfva Och himlabasunen har dönat, Skall Herren sitt lån återkräfva, Förädladt och nytt och förskönadt.

499: 1. En gång dö — och sedan domen — Är oss allom förelagdt. När vår kropp till jord är kommen, Blir dock själen än vid makt: Hon för domen måste då Ställas att det utslag få, Som en helig Grud skall fälla, Och som skall för evigt gälla.

v. 2i . Herre, för din helga vrede Bäfvar himmel, bäfvar jord. Jag mig då i tid be-rede, Gifve akt på Jesu ord! Här är lif och här är död, Himmelsk glädje, evig nöd: Välj, min själ, ack, välj det basta, Där du trygg ditt hopp kan fästa!

v. 3. Ej har Grud oss här i världen Skapat till fåfänglighet, Ej att blindvis följa flärden, Sofvas in i yppighet: Nej, att lyda Herrens lag, Ghidi tjäna natt och dag Kärleksfullt och fridsamt lefva Och till himlen alltid sträfva.v. 4. Helig vandel, salig ända, Det har Gud till samman satt. Den sig här ej vill omvända,, Stannar där i evig natt. Ja, förlorad är förvisst All den nåd, som Jesus Krist Månde oss så dyrt förvärfva, När vi självfva oss fördärfva.

v. 5. Styr, o Jesu, till det bästa, Hvad som mig åligga kan! Lär mig alltid vid dig fästa En förtröstan, ren och sann! Skilj allt ondt, o Gud, från mig! Allt det goda är i dig. Värdes du mitt lif förblifva! Dig vill jag mig undergifva.

v. 6. När min sista stund månd' varå, Uppehåll mig med din hand! Låt min ande salig fara Hädan till ditt fröjdeland! Öppna du mig lifsens dorr Och till Fadrens hus mig för, Milde Herre, Jesu Kriste! Jag din kärlek aldrig miste!

v. 7. Anse, Grud, att jag är renad Genom Jesu Kristi blod! Anse, att jag är förenad Med din Son, min Frälsar' god! Herre, se mig nådigt an, Att för dig jag framgå kan, Lof och tack dig gladligt bära Och ditt namn där evigt ära!